

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Filozofická fakulta

Katedra asijských studií

BAKALÁŘSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Prosodická analýza textu Úvod 67: cvičení 22-25

Prosodic Analysis of the Text

OLOMOUC 2017 Lenka Dítětová

vedoucí diplomové práce: doc. Mgr. David Uher, PhD.

Podklad pro zadání BAKALÁŘSKÉ práce studenta

PŘEDKLÁDÁ:	ADRESA	OSOBNÍ ČÍSLO
DÍTĚTOVÁ Lenka	Salmova 18, Blansko	F13951

TÉMA ČESKY:

Prosodická analýza textu Úvod 67: cvičení 22-25

TÉMA ANGLICKY:

Prosodic Analysis of the Text

VEDOUCÍ PRÁCE:

doc. Mgr. David Uher, PhD. - ASH

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ:

Ačkoliv je čínština stále ještě tónovým jazykem, postupně u ní dochází k oslabování této její suprasegmentální charakteristiky. Nejvýznamnějším projevem jejího směřování k jazyku s melodickým přízvukem je pak významný úbytek plně tónických slabik ve prospěch slabik oslabeně tónických, respektive atónických. Tyto změny mají především vliv na rytmické členění čínského textu. Problematice prosodických rysů čínštiny, tj. hierarchii prominence slabik v návaznosti na lineární členění věty, se dlouhodobě a systematicky věnoval prof. PhDr. Oldřich Švarný, CSc. (1920-2011), emeritní profesor filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Na jeho práci dnes úspěšně navazují jeho žáci učitelé a studenti katedry asijských studií tamtéž. Tato bakalářská práce se proto v prosodickém smyslu slova zaměří na analýzu nahrávky realizované rodilou mluvčí čínského jazykového standardu, pekingštiny. Relevantní texty budou vybrány z učebnice Úvod do hovorové čínštiny a následně budou na základě jejich zvukové realizace transkribovány prosodickou transkripcí: text bude nejprve rozčleněn do vět, kól a segmentů; u nich pak bude posuzována jejich rytmická realizace, tj. budou identifikovány jako sledy akronymické, ascendentní, descendentní či jiné. V závěrečném shrnutí budou ve sledovaném vzorku charakteristiky těchto sledů zobecněny.

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

POSPĚCHOVÁ, Zuzana: Prozodická transkripce čínštiny a její využití v současnosti. Dálný východ 2015, 2, ss. 93-103.

SLAMĚNÍKOVÁ, Tereza: Rytmické členění příkladových vět Učebního slovníku jazyka čínského (hesla 150). Dálný východ 2016, 2, ss. 51-66.

ŠVARNÝ, Oldřich a kol.: Úvod do hovorové čínštiny. Praha 1967.

ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER: Prozodická gramatika čínštiny. Olomouc 2014.

UHER, David a Tereza SLAMĚNÍKOVÁ: Prozodická analýza monologu. Dálný východ 2015, 2, ss. 104-115.

Podpis studenta:

Lenka Dítětová

Datum:

12. 4. 2017

Podpis vedoucího práce:

David Uher

Datum:

25. 7. 2017

PROHLÁŠENÍ O SAMOSTATNOSTI

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou diplomovou práci vypracovala samostatně a uvedla veškeré použité prameny a literaturu.

V Olomouci dne 27. 4. 2017

.....

Lenka Dítětová

ANOTACE

Jméno a příjmení autora:	Lenka Dítětová
Název fakulty a katedry:	Filozofická fakulta, Katedra asijských studií
Název diplomové práce:	Prosodická analýza textu Úvod 67: cvičení 22-25
Vedoucí diplomové práce:	doc. Mgr. David Uher, PhD.
Klíčová slova:	suprasegmentální fonologie, moderní hovorová čínština, pekingština, lineární členění, Oldřich Švarný (1920–2011)
Souhrn práce:	Počet stran:65 Počet znaků: 69 408 Počet titulů použité literatury: 8

Cílem této bakalářské diplomové práce je provést prosodickou analýzu audionahrávky, která vychází ze čtyř cvičení prvního dílu knihy *Úvod do hovorové čínštiny*, konkrétně ze cvičení dvaadvacátého až pětadvacátého. Nahrávka je přepsána do systému prosodické transkripce, převedena do čínských znaků, opatřena českým překladem a následně podrobena analýze, kde jsou zkoumány prosodické vlastnosti vzniklé transkripce. V první části analýzy je pozornost věnována segmentům, a to zejména jejich velikosti a rytmickému sledu. Druhá část analýzy je potom zaměřena na velikost a rytmický průběh kól. Výsledky analýzy nám mohou pomoci lépe porozumět realizaci zvukové stránky čínštiny.

Résumé výsledků: Analyzovaný text se skládá z 201 vět, 329 kól, 680 segmentů a 2072 slabik. Nejpočetnější skupinu segmentů tvoří segmenty dvouslabičné. Nejproduktivnějším rytmickým sledem segmentů je sled dvouiktový akronymický. Z kól je nejdominantněji zastoupeno kólon dvousegmentální. Sled ascendentní se častěji než v pozici na konci kóla vyskytuje na začátku nebo uprostřed kóla, sled descendentní taktéž. Nejproduktivnějším rytmickým sledem jednosegmentálních kól je sled akronymický, u dvousegmentálních kól je nejproduktivnějším typem kombinace segmentů se sledem descendentním a akronymickým.

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych tímto upřímně poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce, panu doc. Mgr. Davidu Uhrovi, PhD., za jeho odborné vedení, cenné rady a připomínky, vstřícný přístup a v neposlední řadě za jeho čas a ochotu.

OBSAH

1	Úvod.....	9
2	Prosodická transkripce čínštiny	10
2.1	Rytmické členění věty.....	10
2.2	Přízvučnost slabik	11
2.3	Sedm stupňů přízvukové prominence slabiky.....	11
2.4	Akronymické pravidlo	12
2.5	Typy rytmičkého sledu.....	12
3	Korpus.....	14
3.1	Metody a postup vypracování korpusu	14
3.2	Výsledná podoba korpusu	15
4	Analýza segmentů.....	39
4.1	Velikost segmentů.....	39
4.2	Počty arší.....	40
4.3	Rytmičké průběh segmentů.....	42
4.3.1	Dvouslabičné segmenty	42
4.3.2	Třislabičné segmenty	43
4.3.3	Čtyřslabičné segmenty.....	45
4.3.4	Pětislabičné segmenty.....	48
4.3.5	Šestislabičné segmenty	50
4.3.6	Sedmislabičné segmenty.....	52
4.3.7	Celkové shrnutí rytmičků a iktů v rámci segmentů.....	53
5	Analýza kól.....	53
5.1	Velikost kól.....	54
5.2	Pozice rytmičkých sledů v kólech.....	56
5.3	Rytmičké sledy jednosegmentálních kól.....	57
5.4	Rytmičké sledy dvousegmentálních kól.....	58
5.5	Rytmičké sledy tří- a vícesegmentálních kól	59
6	Závěr	60
7	Résumé.....	64
8	Seznam použité literatury	65

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulky

Tabulka č. 1: Velikost segmentů

Tabulka č. 2: Segmenty podle počtu arší

Tabulka č. 3: Počty arší

Tabulka č. 4: Typy rytmických sledů dvouslabičných segmentů

Tabulka č. 5: Typy rytmických sledů tříslabičných segmentů

Tabulka č. 6: Typy rytmických sledů čtyřslabičných segmentů

Tabulka č. 7: Typy rytmických sledů pětislabičných segmentů

Tabulka č. 8: Typy rytmických sledů šestislabičných segmentů

Tabulka č. 9: Typy rytmických sledů sedmislabičných segmentů

Tabulka č. 10: Celkové zastoupení rytmických sledů v analyzovaném vzorku

Tabulka č. 11: Velikost kól

Tabulka č. 12: Pozice sledu v kólu I.

Tabulka č. 13: Pozice sledu v kólu II.

Tabulka č. 14: Rytmické sledy jednosegmentálních kól

Tabulka č. 15: Rytmické sledy dvousegmentálních kól

Tabulka č. 16: Protokol analýzy

Grafy

Graf č. 1: Velikost segmentů

Graf č. 2: Segmenty podle počtu arší

Graf č. 3: Typy rytmických sledů tříslabičných segmentů

Graf č. 4: Typy rytmických sledů čtyřslabičných segmentů

Graf č. 5: Typy rytmických sledů pětislabičných segmentů

Graf č. 6: Typy rytmických sledů šestislabičných segmentů

Graf č. 7: Velikost kól

EDIČNÍ POZNÁMKA

Čínské znaky jsou v této práci uvedeny v jejich zjednodušené formě. Pro přepis čínských znaků do latinky je použit čínský latinizační systém pīnyīn, pro větší přehlednost zapsaný fontem Courier New.

1 Úvod

Prosodie je lingvistický vědní obor zabývající se suprasegmentální rovinou jazyka, tedy rysy řeči jako jsou přízvuk, členění a tempo řeči, větná intonace či tóny. Bohužel, prosodii není často věnována taková pozornost, jakou by si zasloužila. Obzvláště u tónového jazyka jako je čínština, jejíž suprasegmentální stránka je velmi komplikovaná, je však nanejvýše důležité prosodii neopomíjet. Abychom se totiž čínsky naučili dobře hovořit a přiblížili se výslovnosti rodilého mluvčího, nestačí „pouze“ naučit se tóny konkrétního slova tak, jak jsou v jeho slovníkové, tedy izolované podobě. Slovníková podoba často není shodná s tím, jak je slovo vysloveno v souvislé řeči v konkrétní situaci konkrétním mluvčím. V této práci se tedy budu zabývat právě prosodií čínštiny, přesněji prosodickou analýzou textu. Cílem mé práce bude provést prosodickou analýzu nahrávky cvičení dvaadvacátého až pětadvacátého z prvního dílu knihy *Úvod do hovorové čínštiny*. Nahrávka byla realizována rodilou mluvčí čínského jazykového standardu – pekingštiny.

Práce se skládá z několika částí. V první části vymezím a popíši pojmy, jejichž znalost je nezbytná pro pochopení části analytické. Dále následuje korpus, tedy přepis výše zmíněné nahrávky do systému prosodické transkripce, opatřený přepisem do čínských znaků a také překladem do češtiny. Stěžejní částí práce je potom samotná analýza, ve které prosodicky zhodnotím daný text. Ten v první řadě rozdělím na menší celky, tedy na věty, kóla a segmenty. Poté zaměřím pozornost na délku a počet kól a segmentů a rytmické sledy v nich. Pokusím se také vymezit nejproduktivnější vzorce vnitřní organizace kól. Výsledky celé analýzy nakonec zhodnotím a zobecním.

2 Prosodická transkripce čínštiny

Prosodická transkripce čínštiny je způsob zápisu mluvené čínštiny, který zaznamenává rysy souvislé řeči jako například rytmus či tónovou prominenci. Jinými slovy, zachycuje rysy promluvy tak, jak ji realizoval konkrétní mluvčí. Transkripce, která je použita v této práci, byla koncipována prof. PhDr. Oldřichem Švarným, CSc. († 2011), významným českým sinologem a fonetikem.¹ Tento systém využívá k zápisu latinizační abecedu *hànyǔ pīnyīn fāng'àn*² (zkráceně jen *pīnyīn*), výrazně se od ní však odlišuje právě tím, že „pouhý“ *pīnyīn* prosodické rysy promluvy neznačí, zatímco Švarného prosodická transkripce ano.

Rozdíl mezi zápisem v abecedě *pīnyīn* a v prosodické transkripci je patrný na následujícím příkladu:

- věta ve zjednodušených čínských znacích: 他要到哪里去学俄文?
(Kam chce jít studovat ruštinu?)
- přepis v abecedě *pīnyīn*: tā yào dào nǎlǐ qù xué éwén?
- přepis v prosodické transkripci³: ta¹-yao dao-**nǎ**li-qu xue-éwen²?

2.1 Rytmické členění věty

Čínština využívá pro účely členění vět a souvětí rytmus řeči v daleko větší míře, než je tomu například v českém nebo slovenském jazyce, poněvadž v čínštině zcela chybí členění dané flektivními koncovkami a shodou. Rytmické členění je variabilní v závislosti na tempu řeči, délce věty, případném zdůraznění některého členu věty a také na tom, zda je věta vyslovena expresivně nebo neutrálně.⁴

Čínská souvětí a věty se zpravidla dělí na kóla⁵, tedy „ucelené významové úseky s ucelenou rytmickou strukturou, zakončené přerывem (tj. pauzou trvajícím zlomek až 3/4 sekundy nebo více) a charakterizované tázací, neukončující nebo ukončující intonací“.⁶

---

¹ Třísková 2011 (č. 3): 40.

² Od roku 1958 je v Čínské lidové republice oficiálním nástrojem pro latinkový zápis standardní čínštiny *pǔtōnghuà* (Třísková 2012: 4).

³ Pro pochopení systému přepisu v prosodické transkripci viz podkapitoly 2.1 – 2.5.

⁴ Švarný 1998: 23.

⁵ Nominativ singulár: „kólon“; rod: neutrum.

⁶ Švarný 1998: 23.

Hranice kóla je signalizována větnou interpunkcí.⁷ Průměrná délka kóla je asi 6-7 slabik a na tempu řeči je celkem nezávislá.⁸

Kóla, nejsou-li jednoslabičná nebo velmi krátká, se dále rozpadají na takty neboli segmenty, tedy sledy dvou či více slabik s rytmickým přízvukem (iktem⁹) na začátku či na konci, případně i na jednotlivé iktové slabiky.¹⁰ Dle počtu iktů dělíme segmenty na jedno-, dvou- a tříiktové.¹¹ Pokud je segment tvořen více slovy, jsou tato slova spojena spojovníkem. Průměrná délka segmentu se pohybuje mezi 2,5 až 4,5 slabikami a je více závislá na tempu řeči, než je tomu v případě kól. Vyslovením všech segmentů kóla vzniká ucelenější rytmický sled.¹²

Věty, kóla a segmenty dohromady vytvářejí rytmickou strukturu čínského textu.¹³

2.2 Přízvučnost slabik

Čínská slabika může být označena buď jako arse, nebo jako these. Arse je iktová slabika, jež je „*prominentnější, relativně delší než slabiky předcházející nebo i následující v rámci segmentu*“.¹⁴ Ostatní slabiky jsou these, tedy slabiky méně prominentní než arse. Arse mají tendenci být vyslovovány výše (s výjimkou třetího tónu, jehož prominence je realizována na slabikách bezprostředně předcházejících a následujících) a déle než these.¹⁵

2.3 Sedm stupňů přízvukové prominence slabiky

Zkombinováním hledisek míry plnosti tónu a přízvučnosti slabiky určil Švarný škálu sedmi stupňů přízvukové prominence slabiky (viz níže).^{16,17} Tento systém nám tak umožňuje rozlišit sedm různých stupňů realizace tónu a iktu.

1. Plně tónické arse se zvýrazněnou prominencí

- označovány barevným odlišením či zvýrazněním příslušné slabiky, např. pomocí červené barvy či tučného písma

---

⁷ Třísková 2011 (č. 4): 47.

⁸ Švarný, Uher 2014: 10.

⁹ Nominativ singulár: „iktus“.

¹⁰ Švarný 1998: 24.

¹¹ Tamtéž, s. 32.

¹² Švarný, Uher 2014: 10.

¹³ Uher, Slaměňíková 2015: 105.

¹⁴ Švarný, Uher 2014: 11.

¹⁵ Uher, Slaměňíková 2015: 105.

¹⁶ Švarný, Uher 2014: 11.

¹⁷ Třísková 2011 (č. 4): 46.

- v mé práci značeny tučným bílým písmem na černém pozadí: např. /**lǔ**/

2. Plně tónické arse

- označovány tónovou značkou nad hlavní samohláskou příslušné slabiky

3. Plně tónické these

- označovány tónovou značkou nad hlavní samohláskou příslušné slabiky

4. Oslabeně tónické arse

- označovány čísly 1 – 4 v horním indexu za příslušnou slabikou

5. Oslabeně tónické these

- označovány čísly 1 – 4 v dolním indexu za příslušnou slabikou

6. Tónově neutralizované these

- ponechané bez jakéhokoliv označení
- lexikální tón příslušné slabiky není v dané větě realizován

7. Atónové these

- ponechané bez jakéhokoliv označení
- lexikální tón vůbec nemají: např. tázací partikule 吗 /ma/

2.4 Akronymické pravidlo

Švarný pro bezprostřední sledy dvou, tří nebo čtyř plně tónických slabik v rámci jednoho segmentu, které jsou sice rytmicky rozlišeny, ale ne do té míry, aby mohly být označeny rozdílným stupněm prominence, stanovuje tzv. akronymické pravidlo. Podle tohoto pravidla je v takovýchto dvouslabičných segmentech iktová slabika druhá, v troj- a čtyřslabičných segmentech to jsou slabiky první a poslední.¹⁸

Následující dva příklady slouží k názorné demonstraci tohoto pravidla:

- dvouslabičný segment: př. /yǐqián/
  - dle akronymického pravidla je nositelkou iktu slabika „qián“
- tříslabičný segment: př. /xiān-shí-zì/
  - dle akronymického pravidla nesou iktus slabiky „xiān“ a „zì“

2.5 Typy rytmického sledu

Popis rytmického sledu se používá pro popis rytmu dvou- a víceslabičných segmentů i pro popis rytmu kól. Rytmický sled může být trojího typu:

---

¹⁸ Pospěchová 2015: 95.

1. Při rytmickém sledu **ascendentním** (vzestupném) předchází these arsi. Pokud je thesí více, jejich prominence musí být vzestupná.¹⁹ Ke sledům ascendentním se mohou připojovat příklonky.²⁰ Co se pozice v rámci kóla týče, segmenty ascendentní se vyskytují častěji v pozici na konci kóla.²¹
  - příklad ascendentního rytmického sledu: /gen-tā/
2. Při rytmickém sledu **descendentním** (sestupném) následuje these za arsi. Je-li thesí více, jedná se zpravidla o slabiky atónické, méně často je potom jejich prominence sestupná.²² Sledům descendentním mohou předcházet předklonky.²³ Hovoříme-li o pozici v rámci kól, pro segmenty descendentní je charakterističtější pozice na začátku nebo uvnitř kóla.²⁴
  - příklad descendentního rytmického sledu: /zhèi-zhong/
3. Rytmický sled **akronymický** vzniká v tří- a víceslabičných segmentech s iktovou slabikou na konci a na začátku segmentu. Tento rytmus vychází z akronymického rytmu zkratk běžných v evropských jazycích, jako jsou například zkratky USA nebo ČSSR.²⁵ Akronymickému sledu může předcházet předklonka či následovat příklonka.²⁶
  - příklad akronymického rytmického sledu: /zǒu-d-màn/

Rytmický sled může být tvořen také kombinací výše uvedených tří typů, jak je vidět na následujícím příkladu:

- kombinace ascendance a descendance: př. /gen-wǒ-**cháng**chang/
  - „gen-wǒ“ je rytmickým sledem ascendentním
  - „**cháng**chang“ je rytmickým sledem descendentním

---

¹⁹ Švarný 1998: 33.

²⁰ Švarný, Uher 2014: 10.

²¹ Tamtéž, s. 14.

²² Švarný 1998: 33.

²³ Švarný, Uher 2014: 10.

²⁴ Tamtéž, s. 14.

²⁵ Tamtéž, s. 12.

²⁶ Švarný 1998: 43 – 45.

3 Korpus

3.1 Metody a postup vypracování korpusu

Základem pro sestavení korpusu se stala audionahrávka čtyř cvičení prvního dílu knihy *Úvod do hovorové čínštiny*²⁷, jmenovitě cvičení dvaadvacátého až pětadvacátého. Každé toto cvičení se skládá ze tří částí (viz samotný korpus práce), přičemž *Úvod do hovorové čínštiny* obsahuje vždy jen první dvě části. Části třetí, „复习问题“ (fùxí wèntí, „opakovací otázky“), se nacházejí pouze na audionahrávce, v knize nikoliv.

V prvním kroku tvorby korpusu jsem si nejdříve poslechla a následně přepsala nahrávku do latinizační abecedy pīnyīn, a to bez uvedení tónových značek. Opakovaným poslechem nahrávky jsem poté do textu doplnila tónovou prominenci slabik a současně věty rozdělila na kóla a segmenty. Nakonec jsem takto vytvořenou prosodickou transkripci doplnila o zjednodušené čínské znaky a překlad do českého jazyka, aby byl korpus kompletní a srozumitelný. Při přepisování textu do znaků a překladu do češtiny jsem vycházela z *Úvodu do hovorové čínštiny*.

Při tvorbě korpusu jsem narazila na následující problém: vzhledem ke stáří nahrávky byly již některé její úseky bohužel poškozeny natolik, že je nebylo možné nijak analyzovat. Tyto úseky tedy nejsou součástí výsledné analýzy. V částech s přepisem do prosodické transkripce je uvádím bez znázornění stupňů prominence, hranic kól či segmentů a pro lepší přehlednost je zapisuji v hranatých závorkách.

V částech s českým překladem a s čínskými znaky naopak tyto neanalyzované úseky nijak nerozlišuji od ostatních, stejně tak jako v těchto dvou částech nijak nerozlišuji zdůrazněné plně tónické iktové slabiky (respektive znaky) od ostatních. Je to z toho důvodu, že mluvčí mnohdy řekla jednu větu více než jednou, přičemž jednotlivé způsoby promluvy se od sebe často nepatrně lišily: ať už z hlediska prosodie, nebo také například tím, že v jedné z variant nebylo možné část věty analyzovat, ale v ostatních už ano. Bylo by tedy velmi nepřehledné značit tyto rozdíly ve všech třech částech korpusu. (Ze stejného důvodu uvádím erizaci²⁸ opět pouze v částech s prosodickou transkripcí.) Řekla-li mluvčí jednu větu vícekrát za sebou, jednotlivé varianty uvádím vždy jen v částech s prosodickou transkripcí.

---

²⁷ ŠVARNÝ, Oldřich. *Úvod do hovorové čínštiny: příručka pro vys. školy*. 1. část. Praha: SPN, 1967.

²⁸ Připojování koncového –r na konec čínské slabiky.

3.2 Výsledná podoba korpusu

Cvičení dvaadvacáté/shíjiān (xùqián)²⁹

Prosodická transkripce:

di-èrshíèr-ke

shíjiān (xùqián)

1. ni³-shi **shén**me-shi²hour shēng-d? wo³-shi yījiūsānsì-nian shi'èr-yue shiwǔ-hao sheng¹-d. 2. zuótian xīngqī**jǐ**? zuótian xīngqī**sān**, [jintian xīngqīsì], **míng**tian xīngqīwǔ, **hòu**tian xīngqīliù, **dà**houtian¹ xīngqīrì, qiántian xīngqī'èr, **dà**qiantian¹ xīngqī**yī**.

Přepis do znaků:

第二十二课

时间 (续前)

1. 你是什么时候生的? 我是一九三四年十二月十五号生的。2. 昨天星期几? 昨天星期三, 今天星期四, 明天星期五, 后天星期六, 大后天星期日, 前天星期二, 大前天星期一。

Překlad:

22. lekce

Čas (pokračování)

1. Kdy ses narodil? Narodil jsem se 15. prosince 1934. 2. Jaký den týdne <byl> včera? Včera <byla> středa, dnes <je> čtvrtek, zítra <bude> pátek, pozítří sobota, popozítří neděle, především <bylo> úterý <a> předpředevším pondělí.

---

²⁹ Názvy jednotlivých částí každého cvičení jsou uváděny ve formě prosodické transkripce.

Prosodická transkripce:

3. ni-měi-tian **shén**me-shi²hour shàngkè? [wo mei tian] xiàwu **wǔ**-dianzhong¹ shàngkè. **shén**me-shi²hour xiàkè₄? **qī**-dian xiàkè. wo-měi-tian shang-**liǎng**-dianzhōng-kè. 4. **yí**-ge-duo-zhōngtōu yǐqián, you³-yi-wei-jǐngchá lai-zhǎogo-ni³. 5. wo-měi-tian xiàwu-**liǎng**-dian dao-**sān**-dian chūqu-sanbù. 6. **xià**-xingqi'èr shàngwu jiǔ-dianzhong¹, qing³-ni-dào wénhuabù-lai. xià-xingqi'èr shàngwu jiǔ-dianzhong¹, qing³-ni-dào wénhuabù-lai. 7. zhei⁴-ge xīngqiyǐnèi, yàoshi-ni³-zai shi'**èr**-dian-zuoyou⁴ da³-dianhuà zhǎo-wo₃, [wo yiding zai] bāngongshì. wo³-d-bāngongshì-d diànhua-hàomǎr-shi, bājiǔsìwǔlíng.

Přepis do znaků:

3. 你每天什么时候上课？我每天下午五点钟上课。什么时候下课？七点下课。我每天上两点钟课。4. 一个多钟头以前有一位警察来找过你。5. 我每天下午两点到三点出去散步。6. 下星期二上午九点钟请你到文化部来。7. 这个星期以内，要是你在十二点左右打电话找我，我一定在办公室。我的办公室的电话号码是八九四五〇。

Překlad:

3. Kdy ti začíná každý den vyučování (= kdy máš každý den vyučování)? Každý den v pět hodin odpoledne {mám vyučování}. Kdy <ti> končí vyučování? {Končí} v sedm hodin. Učím se denně dvě hodiny. 4. Více než před hodinou <tu> byl strážník <a> hledal tě. 5. Každý den odpoledne od dvou do tří hodin chodím na procházku. 6. Přijďte, prosím, příští úterý v devět hodin dopoledne na ministerstvo kultury. 7. Budeš-li mi tento týden kolem 12. hodiny telefonovat (*dosl.* telefonovat hledat mne), jsem určitě v kanceláři. Telefonní číslo mé kanceláře je 89450.

Prosodická transkripce:

8. **zhè**-zhi-biǎo zou³-d-bu-zhǔn, měi-tian-kuài yī-fen-sì-miao. **zhèi**-zhi-biǎo zou³-d-bu-zhǔn, měi-tian-kuài yī-fen-sì-miao. wǒ-zhei-zhi-biǎo, yǐqián zōu-d-màn, jīngguo-xiūli zōu-d-hen-zhǔn-le. **wǒ**-zhei-zhi-biǎo, yǐqián zōu-d-màn, jīngguo-xiūli zōu-d-hen-zhǔn-le. 9. xiànzài **jǐ**-dianzhōng-le? **wǒ**-d-biǎo-shi shí-dian shiqī-fen. 10. ni-**něi**-ji-tian¹ gōngzuò? **něi**-ji-tian¹ xiūxi? wo-chúle-xing¹qirì gen-jiàri xiūxi-yiwài, měi-tian dou-gōngzuò. 11. qīng-nǐ-chá-yi-cha rìlì, liùyuè shiliù-hao shi-xīngqijǐ? shi-xīngqisān.

Přepis do znaků:

8. 这只表走得不准，每天快一分四秒。我这只表以前走得慢，经过修理走得很准了。9. 现在几点了？我的表是十点十七分。10. 你哪几天工作，哪几天休息？我除了星期日跟假日休息以外，每天都工作。11. 请你查一查日历六月十六号是星期几？是星期三。

Překlad:

8. Tyto hodinky nejdu přesně (*dosl.* jdou nepřesně), denně se předbíhají o jednu minutu čtyři vteřiny. Tyto moje hodinky se dříve zpožďovaly, po opravě (*dosl.* <když> prošly opravou) jdou (velmi) přesně. 9. Kolik je teď hodin? Na mých hodinkách je 10 hodin 17 minut. 10. Které dny pracuješ <a> které dny odpočíváš? Kromě neděle a volných dní, <kdy> odpočívám, pracuji každý den. 11. Podívej se, prosím, do kalendáře (= najdi, prosím, v kalendáři), který den je 16. června. Je <to> středa.

Prosodická transkripce:

12. lǚ-xùn shì-**shén**me-shí²hour-d-ren²? lǚ-xùn shēng-zai yìbābāyī-nian₂, báiyue-sān-hao, sǐ-zai yījiǔsānliù-nian₂, shíyue shíjiǔ-hao. ta¹-shì shíjiǔ shíji⁴ **hòu**ban, èrshì-shíjì **qián**ban-d-ren. 13. sānyue-èrshiyī-hao shì-chūnfēn, **liù**yue-èrshiyī-hao shì-xiàzhì, jiǔyue-èrshisān-hao [shì qiufen], shì'èr-yue èrshiyī-hao shì-dōngzhi₄. 14. míngnián qīyue-yí-hao, you-yuèshí.

Přepis do znaků:

12. 鲁迅是什么时候的人? 鲁迅生在一八八一年八月三号, 死在一九三六年十月十九号。他是十九世纪后半二十世纪前半的人。13. 三月二十一号是春分, 六月二十一号是夏至, 九月二十三是秋分, 十二月二十一号是冬至。14. 明年七月一号有月蚀。

Překlad:

12. Kdy žil Lu Sün (*dosl.* Lu Sün je které doby člověk)? Lu Sün se narodil 3. srpna 1881 a zemřel 19. října 1936; žil ve druhé polovině 19. století a v první polovině 20. století. (*dosl.* on je člověk druhé poloviny 19. století a první poloviny 20. století). 13. 21. března je jarní rovnodennost, 21. června je letní slunovrat, 23. září je podzimní rovnodennost, 21. prosince je zimní slunovrat. 14. Příští rok 1. července bude zatmění Měsíce.

Prosodická transkripce:

15. hòutián you-yuèshí, wúxiāndiàn-guǎngbō-shuō₁, guójiā-qì₄xiāngjǔ yǐjīng-pái kēxué-yuánzhēngduì dào-chìdào-dì⁴dài-qu, guānchá-rìshí. hòutián you-rìshí, wúxiāndiàn-guǎngbō-shuō₁, guójiā qì₄xiāngjǔ yǐjīng-pái kēxué-yuánzhēngduì dào-chìdào-dì⁴dài qu-guānchá-rìshí. hòutián you-rìshí, wúxiāndiàn-guǎngbō-shuō₁, guójiā-qì₄xiāngjǔ yǐjīng-pái kēxué-yuánzhēngduì dào-chìdào-dì⁴dài qu-guānchá-rìshí.

Přepis do znaků:

15. 后天有日蚀，无线电广播说，国家气象局已经派科学远征队到赤道地带去观察日蚀。

Překlad:

15. Pozítří bude zatmění Slunce; rozhlas hlásil, <že> státní meteorologický ústav vyslal vědeckou expedici do rovníkové oblasti, aby pozorovala zatmění.

Prosodická transkripce:

jùz

1. zhōngguo-shaonián xian¹fengduì duìyuán **dōu**-dai
hónglingjīn. **zhōng**guo-shaonián xian¹fengduì duìyuán dōu-dai
hónglingjīn. 2. [kuai shier dian le,] wo-yao⁴-qu shuì-qu-le.
3. zhèi-ge-zi⁴ niàn-shénme? zhèi-ge-zi⁴ zen³me-niàn? 4. ni³-
d-shēngri shi-**něi**-yi-tiān? shi-báyue jiǔ-hao₄.

Přepis do znaků:

句子

1. 中国少年先锋队队员都戴红领巾。2. 快十二点了，我要去睡去了。3. 这个字念什么？这个字怎么念？4. 你的生日是哪一天？是八月九号。

Překlad:

Věty

1. Čínští pionýři nosí červené šátky. 2. Brzy bude 12 hodin, půjdu spát. 3. Jak se čte tento znak? 4. Kdy máš narozeniny? (*dosl.* tvé narozeniny jsou kterého dne)? Devátého srpna (*dosl.* jsou devátého srpna).

Prosodická transkripce:

fùxi-wèntí

1. míngtiān xīngqījǐ? 2. nǐ-měi-tiān **shén**me-shí²hour shàngkè? **shén**me-shí²hour sànbù? 3. nǐ³-d-biǎo zǒu³-d-zhǔn-ma?
4. xiànzài nǐ³-d-biǎo jǐ-dian₃zhong? 5. nǐ-**něi**-tiān xiūxi?
6. nǐ-kànjiāngō yuèshí₂-ma? nǐ-**kàn**jiāngō yuèshí₂-ma?

Přepis do znaků:

复习问题

1. 明天星期几? 2. 你每天什么时候上课? 什么时候散步? 3. 你的表走得准吗?
4. 现在你的表几点钟? 5. 你哪天休息? 6. 你看见过月蚀吗?

Překlad:

Opakovací otázky

1. Jaký den týdne <bude> zítra? 2. Kdy ti začíná každý den vyučování (= kdy máš každý den vyučování)? Kdy chodíš na procházku? 3. Jdou tvé hodinky přesně? 4. Kolik hodin je teď na tvých hodinkách? 5. Které dny odpočíváš? 6. Viděl jsi zatmění Měsíce?

Prosodická transkripce:

di-èrshí **sān**-ke kèwén

xiǎo-wáng-d jiā

1. xiǎo-wáng xìng-wáng, míngzi-jiao⁴ jūnyù, jīnnian èrshisān-sui₄, shì-**shān**xī-shěng **sān**shuǐ-xian₄-ren. 2. ta-zhù-zai wǔhànshì, huángpō-jiē sānshiqí-hao₄. 3. xiǎo-wáng jiāli you-liù-kou-ren²: bàba, māma, gēge, sāosao, dìdi gen-tā. 4. xiǎo-wáng-d māma, sāosao, dōu-zai shāchangli³ gōngzuò. xiǎo-wáng-d māma, sāosao, dōu-zai shāchangli³ zuògōng.

Přepis do znaků:

第二十三课课文

小王的家

1. 小王姓王，名字叫君玉，今年二十三岁，是山西省三水县人。
2. 他住在武汉市黄陂街三十七号。
3. 小王家里有六口人：爸爸、妈妈、哥哥、嫂嫂、弟弟跟他。
4. 小王的妈妈、嫂嫂都在纱厂里做工。

Překlad:

Text 23. lekce

Rodina mladého Wangu

1. Příjmení mladého Wangu je Wang, osobním (křestním) jménem se jmenuje Tūn-jū, letos je mu 23 let a pochází z provincie Šan-si z okresu San-šuej.
2. Bydlí ve Wu-chanu v ulici Žlutého svahu č. 37.
3. V rodině mladého Wangu je šest lidí (= členů): tatínek, maminka, starší bratr, švagrová (= manželka staršího bratra), mladší bratr a on.
4. Maminka <a> švagrová mladého Wangu pracují obě v přádelně.

Prosodická transkripce:

5. bàba, gēge zai-tiěgongchǎngli₃ zuogōng. 6. ta¹-gen-dìdi zai-huǒchaichǎngli₃ zuògōng. 7. quánjiā dou¹-shengchǎn, quánjiā dou-láodòng. 8. gēge sāosao xiàle-gōng, jiu⁴-qu-shàngxué. tāmen-zai **shén**me-xuéxiào xuéxi₂? tāmen-zai gōngren **yē**yu-xuéxiào xuéxi. 9. tāmen-yao-xue² wénhua, zhèngzhì, jìshù.

Přepis do znaků:

5. 爸爸、哥哥在铁工厂里做工。6. 他跟弟弟在火柴厂里做工。7. 全家都生产，全家都劳动。8. 哥哥嫂嫂下了工，就去上学。他们在什么学校学习？他们在工人业余学校学习。9. 他们要学文化、政治、技术。

Překlad:

5. Tatínek <a> starší bratr pracují v železárnách. 6. On s mladším bratrem pracují v sirkárně. 7. Celá rodina vyrábí, celá rodina pracuje. 8. <Když> starší bratr a švagrová přijdou z práce (= skončí práci), jdou do školy. V jaké škole se učí? Učí se v dělnické večerní škole. 9. Chtějí získat všeobecné vědomosti, politické a technické znalosti (*dosl.* chtějí studovat kulturu, politiku a techniku).

Prosodická transkripce:

jùz

1. mǎ hé-niú. zhèli-you³ yì⁴-pí-mǎ, you-**liǎng**-tóu-niú. mǎ chī-cǎo, niú **yě**-chī-cǎo. mǎ huì-zuògōng, niú **yě**-huì-zuògōng. mǎ shì-rén-d hǎo-péngyou, **niú** yì³-shì-rén²-d hǎo-péngyou.
2. wo-**bú**-dà-gǎn chī-shuǐguo₃, wo³-jiù-chī gānguoz-ba. wo-**bú**-dà-gǎn chī-shuǐguo₃, wo³-jiù-chī gānguoz-ba. 3. wo-**bú**-dà-huì-shuō zhōngguohuà⁴. 4. **yì**-zhàng shì-shí-chǐ, yì-chǐ shì-shí-cùn. 5. lǎo-zhāng **mài**le-yì-zhàng wǔ-chǐ hēi-bù. lǎo-zhāng **mài**le-yì-zhàng wǔ-chǐ hēi-bù.

Přepis do znaků:

句子

1. 马和牛。这里有一匹马，有两头牛。马吃草，牛也吃草。马会做工，牛也会做工。马是人的好朋友，牛也是人的好朋友。2. 我不大敢吃水果，我就吃干果子吧。3. 我不大会说中国话。4. 一丈是十尺，一尺是十寸。5. 老张卖了一丈五尺黑布。

Překlad:

Věty

1. Kůň a vůl (*přesněji*: hovězí dobytče). Tady je kůň a dva volí. Kůň žere trávu, volí také žerou trávu. Kůň dovede pracovat, volí také dovedou pracovat. Kůň je dobrý přítel člověka, volí jsou také dobří přátelé člověka. 2. Netroufám si (příliš) jíst čerstvé ovoce, tak tedy budu raději jíst sušené. 3. Neumím mnoho mluvit čínsky. 4. Jeden čang (čínský loket) je 10 čch' (čínských stop), jeden čch' je 10 cchun (čínských palců). 5. Starý Čang prodal jeden loket pět stop černé (bavlněné) látky.

Prosodická transkripce:

6. **wèi**-shénme ni-méi-you-lai² gàosu-wo³-ne? wo-pà ni-mà-wo.
wèi-shénme ni-méi-you-lai² gàosu-wo³-ne? wo-pà ni-mà-wo.
7. wǒ-d-érz shíyī-sui-le, bi-nǐ-d dà-yi₂-sui. 8. zǒuguo
shízì-lùkǒur-d-shí²hour yao-xiǎoxīn. 9. ni-**shén**me-shí²hou-
qu xiūjià? **bá**yue shàngban-yue⁴. 10. [zhe wei lao xiansheng
bashisan sui le,] bu-dai⁴-yǎn**jìng** hai²-neng-kàn-shū kàn-
bào. 11. búyao-zai⁴ zébei-ta¹-le.

Přepis do znaků:

6. 为什么你没有来告诉我呢？我怕你骂我。7. 我的儿子十一岁了，比你的大一岁。
8. 走过十字路口的时候要小心。9. 你什么时候去休假？八月上半月。10. 这位老
先生八十三岁了，不戴眼镜还能看书看报。11. 不要再责备他了。

Překlad:

6. Proč jsi mi <to> nepřišel říci? Bá! jsem se, že mne budeš hubovat. 7. Mému synovi je
(už) 11 let, je o rok starší než tvůj. 8. Při přecházení křižovatky je nutno být opatrný = je
třeba dávat pozor. 9. Kdy jdete (jedete) na dovolenou? V první polovině srpna.
10. Tomuto starému pánovi je (už) 83 let <a> ještě může číst bez brýlí (*dosl.* nenosí
brýle ještě může číst knihy, číst noviny). 11. Nekárej ho více! (= již ho nekárej!)

Prosodická transkripce:

fùxi-wèntí

1. xiǎo-wáng xìng-shénme? **jiào**-shénme? tā-shi **nǎr**-d-ren²?
2. ta-zhù-zai **nǎ**li? 3. ta¹-d-māma, sāosao zuo-shénme?
4. bàba, gēge zai-**nǎr** zuògōng? 5. gēge, sāosao xiàle-gōng zuo-shen²me? 6. xiǎo-wáng jiāli you-**něi**-xie-ren² láodòng?

Přepis do znaků:

复习问题

1. 小王姓什么？叫什么？他是哪儿的人？
2. 他住在哪里？
3. 他的妈妈、嫂嫂做什么？
4. 爸爸、哥哥在哪儿做工？
5. 哥哥、嫂嫂下了工做什么？
6. 小王家里有哪些人劳动？

Překlad:

Opakovací otázky

1. Jaké je příjmení mladého Wanga? Jaké je osobní (křestní) jméno? Odkud pochází?
2. Kde bydlí? 3. Co dělají jeho maminka a švagrová? 4. Kde pracují tatínek a starší bratr?
5. Co dělají starší bratr a švagrová, <když> přijdou z práce (= skončí práci)? 6. Kteří lidé (= členové) v domácnosti mladého Wanga pracují?

Prosodická transkripce:

di-èrshìsì-ke-d kèwén

tán-gōngzuò

yáng: mǎ-tóngzhì, nǐ-hǎo! nǐ³-dao-nǎr-qu?

mǎ: nǐ-hǎo yáng-tóngzhìr! wǒ³-hui-jiāqu. nǐ³-dao-nǎr-qu-ne?

yáng: wǒ³-dao huǒchēzhàn-qu jiē-wo-d-àiren. zài⁴-guo bàn-ge-zhōngtōu huǒchē jiu⁴-yao-dào-le. tā¹-cong shěnyáng-lai.

Přepis do znaků:

第二十四课的课文

谈工作

杨: 马同志, 你好! 你到哪儿去?

马: 你好, 杨同志! 我回家去。你到哪儿去呢?

杨: 我到火车站去接我的爱人。再过半个钟头火车就要到了。她从沈阳来。

Překlad:

Text 24. lekce

Rozhovor o práci (*dosl.* mluvit o práci)

Jang: Jak se máš (*popř.* dobrý den, nazdar *apod.*), soudruhu Ma? Kam jdeš?

Ma: Dobrý den, soudruhu Jangu! Jdu domů. Kam jdeš ty?

Jang: Jdu na nádraží naproti své ženě. Za půl hodiny má už vlak přijet (= za půl hodiny vlak už bude tady). (Ona) přijede ze Šen-jangu.

Prosodická transkripce:

- mǎ: wō-kěyī-peī²-ni zǒu-yī-duānr-lù. [xiānzai ni zai shēnme dìfang gōngzuò?]
- yáng: wō³-zai-mào-chāng dāng-kuàiji yǐjīng sān-ge-yuè-le.
- mǎ: nǐ³mēn jǐ-dianzhōng shàngbān, [ji diānzhōng xiābān?]
[yáng:] zǎoshàng qī-dian-bàn shàngbān. zhōngwū xiūxi yī²-ge-zhōngtóu, [xiawu] sì-dian-bàn xiàbān. [ni xiānzai zai nǎr gōngzuò ne?]
- mǎ: [cōng shàng xíngqǐ qǐ wō zai bēndì xīnhuá tōngxúnshe fēnshe] zuò-yīngwēn-fānyì.

Přepis do znaků:

- 马：我可以陪你走一段路。现在你在什么地方工作？
- 杨：我在帽厂当会计已经三个月了。
- 马：你们几点钟上班，几点钟下班？
- 杨：早上七点半上班，中午休息一个钟头，下午四点半下班。你现在在哪儿工作呢？
- 马：从上星期起我在本地新华通讯社分社做英文翻译。

Překlad:

- Ma: Mohu jít kousek cesty s tebou (= doprovázet tě kousek cesty). Kde teď pracuješ?
- Jang: Už tři měsíce jsem účetním v továrně na klobouky.
- Ma: V kolik hodin začínáte práci (= jdete do práce) a končíte (= jdete z práce)?
- Jang: Začínáme o půl osmé ráno, v poledne máme hodinu přestávku (*dosl.* hodinu odpočíváme), odpoledne v půl páté končíme. Kde ty teď pracuješ?
- Ma: Od minulého týdne jsem překladatelem z angličtiny ve zdejší filiálce tiskové agentury Sin-chua.

Prosodická transkripce:

yáng: ni-gōngzuo hěn-máng-ma? ni-gōngzuo hěn-máng-ma?

mǎ: hěn-máng, ke³shi hěn-you-xìngqu. wo³-hen-xǐhuan zhèi-zhong gōngzuò.

yáng: wo-gàosu-ni, xia-xīngqī wo-yào kāishi-xue²
wàiguowen²-le.

yáng: wo-gàosu-ni, xià-xīngqī wo-yào kāishi-xue²
wàiguowen²-le. wo-jiu⁴-yao-qù bàoming-cānjiā wo³men-
gōngchangli³-d éwenbān.

wo-gàosu-ni³, xià-xīngqī wo-yào kāishi-xue²
wàiguowen²-le. wo-jiu⁴-yao-qù bàoming-cānjiā wo³men-
gōngchangli³-d éwenbān. zài-jiàn, shénme-shi²hou lai-
kàn-women.

wo-gàosu-ni³, xià-xīngqī wo-yào kāishi-xue² wàiguowen²-
le. wo-jiu⁴-yao-qù bàoming-cānjiā wo³men-gōngchangli³-d
éwenbān. zài-jiàn, shénme-shi²hou lai-kàn-women.

Přepis do znaků:

杨: 你工作很忙吗?

马: 很忙, 可是很有兴趣。我很喜欢这种工作。

杨: 我告诉你, 下星期我要开始学外国文了。我就要去报名参加我们工厂里的俄文班。再见, 什么时候来看我们。

Překlad:

Jang: Máš mnoho práce?

Ma: Mnoho, ale velmi <mne> zajímá. Mám velmi rád takovou práci.

Jang: Říkám ti (*popř.* jářku, poslyš *apod.*), příští týden se chci začít učit cizí řeči. Chci se přihlásit (k účasti) do kurzu ruštiny v naší továrně. Na shledanou, přijď se na nás někdy podívat.

Prosodická transkripce:

mǎ: wǒ-yī-dìng-qù. wèn-nǐ-ài-ren-hǎo. zài-jiàn.

Přepis do znaků:

马：我一定去。问你爱人好。再见。

Překlad:

Ma: Určitě přijdu (*dosl. půjdu, rozumí se: tam k vám*). Pozdravuj manželku. Na shledanou.

Prosodická transkripce:

jùz

1. **zhè**-shi-shénme? [zhe shi qiang. na shi shenme? na shi pao. shei na qiang pao da diren?] zhōngguo-rénmin jiěfangjūn. 2. jiǔyueli³, qiū-fēng-liáng, **mián**hua-bái, **dào**z-huáng. **zhāi**le-miánhua shōule-dào, jiā-jia dìlǐ fàng-niu-yáng. jiǔyueli³, qiū-fēng-liáng, **mián**hua-bái, **dào**z-huáng. **zhāi**le-miánhua shōule-dào, jiā-jia dìlǐ fàng-niu-yáng. 3. wo-jìbuqīngchu ta¹-d-mǔqīn shi-shénme-shí²hour sī-d. 4. wo-hái bu²-da-míngbai. qīng-nín zai-shuō-yi-bianr⁴, hǎo-ma? wo-hái bu²-da-míngbai. qīng-nín zai-shuō-yi-bianr⁴ hǎo-ma?

Přepis do znaků:

句子

1. 这是什么？这是枪。那是什么？那是砲。谁拿枪砲打敌人？中国人民解放军。
2. 九月里，秋风凉，棉花白，稻子黄。摘了棉花收了稻，家家地里放牛羊。3. 我记不清楚他的母亲是什么时候死的。4. 我还不明白。请您再说一遍，好吗？

Překlad:

Věty

1. Co je toto? To je puška. Co je tamto? To je dělo. Kdo bojuje s nepřitelem (*dosl.* bije nepřitele) puškami a děly? Čínská lidová osvobozenická armáda. 2. V září fouká podzimní chladný vítr, bavlna se bělá <a> rýže žloutne. Když se očese bavlna a sklídí rýže, všichni pasou na polích dobytek a ovce. 3. Nepamatuji si přesně, kdy umřela jeho matka. 4. Ještě dobře nerozumím. Prosím, řekněte <to> ještě jednou, ano?

Prosodická transkripce:

5. duìbuqǐ, wō-shuōbùshànglái. zuìhǎo nín-zai-qu⁴ wèn-yi-wen nèi-wei jǐngchá-tóngzhì⁴. duìbuqǐ, wō-shuōbùshànglái². zuìhǎo nín²-qu-wèn-yi-wen nèi⁴-wei jǐngchá-tóngzhì⁴. 6. [wō quan nín] jīnnián jiù⁴-dào-wēnquán-qu xiūyǎng. 7. xīngqīrì nǐ³-gen-wǒmen yìkuàir-qu yuǎnzú hǎo-ma?

Přepis do znaků:

5. 对不起，我说不上来。最好您去问一问那位警察同志。6. 我劝您今年就到温泉去休养。7. 星期日你跟我们一块儿去远足好吗？

Překlad:

5. Promiňte, nemohu (= nedovedu) <vám to> říci. Nejlépe, když se půjdete zeptat tamtoho soudruha strážníka. 6. Radím vám, jeďte ještě letos do lázní na zotavenou (*dosl.* zotavit se, odpočinout si). 7. Pojd' spolu s námi v neděli na výlet, ano?

Prosodická transkripce:

fùxi-wèntí

1. **yáng**-tóngzhì dao-chēzhàn-qu zuo-shénme? 2. tā-zai **shén**me-dìfangr gōngzuo₄? 3. mǎ-tóngzhì⁴ zuo-**shén**me gōngzuò? 4. tā-xǐhuan-bu-xi³huan zhèi-zhong-gōngzuo₄? 5. yáng-tóngzhì⁴ yao-xué-shen₂me? 6. tā¹-yao dao-**nǎ**li-qu xue-éwen₂? tā¹-yao dao-**nǎ**li-qu xue-éwen₂?

Přepis do znaků:

复习问题

1. 杨同志到车站去做什么? 2. 他在什么地方工作? 3. 马同志做什么工作? 4. 他喜欢不喜欢这种工作? 5. 杨同志要学什么? 6. 他要到哪里去学俄文?

Překlad:

Opakovací otázky

1. Co jde na nádraží dělat soudruh Jang? 2. Kde (*dosl.* na jakém místě) pracuje?
3. Jakou práci dělá soudruh Ma? 4. Má rád takovou práci? 5. Co chce studovat soudruh Jang? 6. Kam chce jít studovat ruštinu?

Prosodická transkripce:

di-èrshíwǔ-ke kèwén

xiān-shí-zì

1. dàjiā wèn-xiānsheng: xiān-xué shénme-hǎo? 2. xiānsheng-shuo¹: yao-tígāo zhèngzhi, jìshu, xiān-yao xuéxi-wénhua; yao-tígāo wénhua, xiān-yao-shí-zì. xiānsheng-shuo¹: yao-tígāo zhèngzhi, jìshu, yao-xiān xuéxi-wénhua; yao-tígāo wénhua, [xian-yao-shi-zi.] xiānsheng-shuō: yao-tígāo zhèngzhi, jìshu, xiān-yao xuéxi-wénhua; yao-tígāo wénhua, xiān-yao-shí-zì.

Přepis do znaků:

第二十五课课文

先识字

1. 大家问先生：先学什么好？ 2. 先生说：要提高政治、技术，先要学习文化；要提高文化，先要识字。

Překlad:

Text 25. lekce

Nejdříve umět číst (*dosl.* znát znaky)

1. Všichni se ptají učitele: „Čemu se máme učit (= čemu je dobře se učit) nejdříve?“
2. Učitel říká: „Chceme-li zvýšit politické vědomosti a technické znalosti (*dosl.* politiku a techniku), musíme nejdříve nabývat všeobecného vzdělání (*dosl.* učit se kultuře); chceme-li zvýšit kulturu, musíme dříve umět číst (*dosl.* znát znaky).“

Prosodická transkripce:

3. gēge-sǎosao zai-yèyu-xuéxiào, xuéxile **liǎng**-ge-yuè, wénhua-**zhèng**zhi dōu-tígāo¹le. gēge-sǎosao zai-**yè**yu-xuéxiào xuéxile liǎng-ge-yuè⁴, **wén**hua, **zhèng**zhi dōu-tígāo¹le.

4. gēge-shuō¹: wo-jīntiān rènqingle, wǒmen-shi gōngchang-d-zhǔrén, wo-yào **gèng**-nǔlì gōngzuo he-xuéxi. gēge-shuō: wo-jīntiān rènqingle, wǒmen-shi gōngchang-d-zhǔrén, wo-yào **gèng**-nǔlì gōngzuo he-xuéxi. 5. [xiánqian zuogong,] dī-ren-yì-děng; **jīn**tian-zuògōng, [shifen guangrong.]

Přepis do znaků:

3. 哥哥嫂嫂在业余学校学习了两个月，文化政治都提高了。4. 哥哥说：我今天认清了我们是工厂的主人，我要更努力工作和学习。5. 先前做工，低人一等；今天做工，十分光荣。

Překlad:

3. Starší bratr <a> švagrová se učili ve večerní škole dva měsíce, <jejich> kulturní <i> politické vědomosti se zvýšily. 4. Starší bratr říká: „Dnes jsem si jasně uvědomil, že my jsme pány továren, <a proto> chci ještě usilovněji pracovat a učit se.“ 5. Dříve byli dělníci nižší o stupeň než (ostatní) lidé, teď jsou dělníci velmi slavní (= vážení).

Prosodická transkripce:

jùz

1. **fáng** shi-shuāngshǒu-gài, **dào** shi-shuāngshou-zāi, **yī** [shi shuangshou feng,] **lù** [shi shuangshou kai.] 2. gōngren ài-jīqì, nóngmín₂ ài-tǔdì, zhànshi ài-qiāng yòu-ài-pào, xuésheng yào-ài-shū hé-bǐ. 3. qiū-shēng zuò [zhirisheng,] ta-dào-d hēn-zǎo. tóngxue lai²le, ta-**yí**-ge-yí-ge-d jiǎnchá: jiǎnchá ta¹men-d-shǒu, jiǎnchá **tā**men-d-liǎn, kàn-ta₁men xǐle-mei-you³, xǐgānjingle mei-you³. 4. kuài-gei-ta¹ dǎ-yí-ge diànhuà-ba. 5. dàshìguǎnli₃ you-rén [hui chaoxianwen.]

Přepis do znaků:

句子

1. 房是双手盖，稻是双手栽，衣是双手缝，路是双手开。2. 工人爱机器，农民爱土地，战士爱枪又爱砲，学生要爱书和笔。3. 秋生做值日生，他到得很早。同学来了，他一个一个的检查：检查他们的手，检查他们的脸，看他们洗了没有，洗干净了没有。4. 快给他打一个电话吧。5. 大使馆里有人会朝鲜文。

Překlad:

Věty

1. Dům staví dvě ruce, rýži sázejí dvě ruce, oděv šijí dvě ruce, cestu budují dvě ruce. 2. Dělník miluje stroj, rolník miluje půdu, voják miluje pušku a dělo, žák má milovat knihu a pisátko. 3. Když má Čchiou-šeng denní službu (*dosl.* je žákem ve službě), přijde velmi brzy. Když přijdou spolužáci, prohlíží <je> jednoho po druhém: prohlíží jejich ruce, (prohlíží) jejich obličej, dívá se, <zda> se myli, <zda> se umyli čistě. 4. Rychle mu zatelefonuj! 5. Na velvyslanectví umějí někteří lidé korejsky.

Prosodická transkripce:

6. gēge mǎi-d-zázhì dou¹-shi-rìwen-d. 7. [ba ni d wangyuanjing jiegei wo, nabian d fengjing zhen meili. ba ni d wangyuanjing jiegei wo, nabian d fengjing zhen meili.]
8. ni³-d-zhījia [tai zang le.] 9. [zhe haiz you lei you kun, suoyi mashang shuizhao le.] zhe-háiz yòu-**lèi** you-kùn, suò³yi-mǎshàng shuìzhào-le. 10. wo-xīwang ta-**hái**-mei-you-ba-qían huáwán. 11. ni-yǐjīng guòle sānshì-suí⁴-le-ma? kuài-le, zai-guò **liǎng**-ge-yuè, wo-jiu⁴-sānshí-le. 12. ta-suīran gen-wǒ-**cháng**chang tōngxìn, dan⁴shi dao-xiàn**zài**, hai²-mei jiàngo-**miàn**r. tā suīran gen-wǒ-chángchang tōngxìn, dan⁴shi-dao-xiàn**zài** hái-mei-you jiàngo-miàn'r. tā-suīran gen-wǒ-chángchang tōngxìn, dan⁴shi-dao-xiàn**zài** hái-mei-jiàngo-miàn'r.

Přepis do znaků:

6. 哥哥买的杂志都是日文的。7. 把你的望远镜借给我，那边的风景真美丽。8. 你的指甲太脏了。9. 这孩子又累又困，所以马上睡着了。10. 我希望她还没有把钱花完。11. 你已经过了三十岁了吗？快了，再过两个月我就三十了。12. 他虽然跟我常常通信，但是到现在还没见过面。

Překlad:

6. Časopisy, které koupil starší bratr, jsou všechny japonské. 7. Půjč mi svůj dalekohled, tamta krajina je opravdu krásná. 8. Máš hrozně špinavé nehty (*dosl.* tvé nehty jsou příliš špinavé). 9. To (= toto) dítě bylo unavené i ospalé, a tak hned usnulo. 10. Doufám, že ještě neutratila všechny peníze. 11. Bylo ti už (*dosl.* překročil jsi už) třicet let? <Už to bude> brzy, ještě {projdou} dva měsíce a bude mi právě třicet let. 12. Ačkoliv si stále dopisujeme (*dosl.* ačkoliv si se mnou stále dopisuje), přece jsme se doposud neviděli (osobně).

Prosodická transkripce:

fùxi-wèntí

1. **xué**sheng xiān-yao-xué-shénme? 2. ta¹men-**wèi**-shenme
yīnggāi shí-zì? 3. **gōng**ren wèi-shenme yao-nǜlì-gōngzuo he-
xuéxi? 4. ni-xuéxi **shén**me-yǔyán?

Přepis do znaků:

复习问题

1. 学生先要学什么? 2. 他们为什么应该识字? 3. 工人为什么要努力工作和学习?
4. 你学习什么语言?

Překlad:

Opakovací otázky

1. Co musí studenti studovat nejdříve? 2. Proč by měli umět číst (*dosl.* znát znaky)?
3. Proč chtějí dělníci ještě usilovněji pracovat a učit se? 4. Jaké jazyky se učíš ty?

4 Analýza segmentů

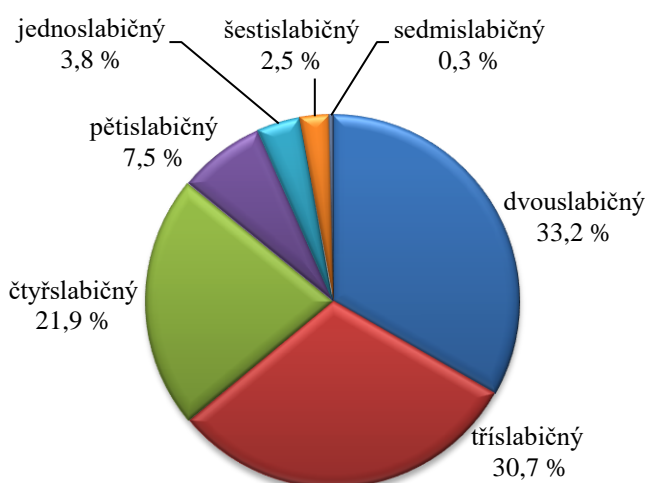
V první části analytické části se budu zabývat analýzou segmentů³⁰. Napřed se zaměřím na velikost segmentů: zjistím, kolikaslabičné segmenty se nacházejí v analyzovaném textu a určím četnost výskytu každého zjištěného typu. Poté zjistím, jaké je v textu zastoupení jedno-, dvou- a tříslabých segmentů. V poslední části analýzy segmentů se budu zabývat jejich rytmickým průběhem a pokusím se vyhodnotit, jaké typy rytmických sledů se jeví jako nejproduktivnější.

4.1 Velikost segmentů

Co se týče velikosti segmentů, v mém korpusu se vyskytují segmenty tvořené jednou až sedmi slabikami. Celkově je text tvořen 680 segmenty a 2072 slabikami, velikost průměrného segmentu je tedy přibližně 3 slabiky.

Jak je patrné z grafu č. 1 níže, dvouslabičné segmenty zaujímají třetinu zkoumaného vzorku a tvoří tak mezi segmenty nejpočetnější skupinu. Druhou nejdominantnější skupinou jsou potom segmenty tříslabičné, kterých je v korpusu 30,7 %³¹. Třetí nejproduktivnější skupinou jsou segmenty čtyřslabičné, kterých je přibližně pětina vzorku. Tyto tři nejpočetnější skupiny tvoří dohromady necelých 86 % analyzovaného korpusu. Segmenty o pěti a více slabikách a segmenty jednoslabičné se v mém korpusu neobjevují příliš často, dohromady tvoří přibližně jen 1/7 analyzovaného textu.

Graf č. 1: Velikost segmentů

³⁰ Termín vysvětlen v podkapitole 2.1 „Rytmické členění věty“.

³¹ Hodnoty relativní četnosti jsou v této práci uváděny se zaokrouhlením na jedno desetinné místo.

Tabulka č. 1: Velikost segmentů

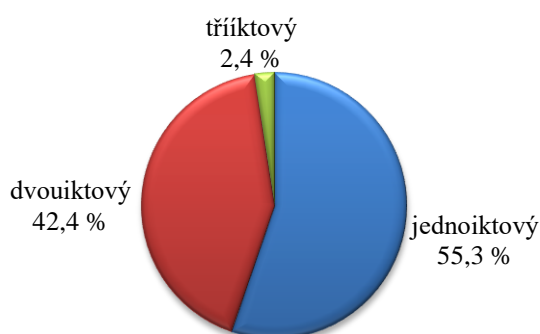
počet slabik	absolutní četnost	relativní četnost
jednoslabičný	26	3,8 %
dvouslabičný	226	33,2 %
tříslabičný	209	30,7 %
čtyřslabičný	149	21,9 %
pětislabičný	51	7,5 %
šestislabičný	17	2,5 %
sedmislabičný	2	0,3 %
celkem	680	100 % ³²

V tabulce č. 1 kromě relativní četnosti vidíme i konkrétní počty jednotlivých typů segmentů. Vidíme, že tři nejpočetnější skupiny, tedy segmenty dvou- až čtyřslabičné, tvoří přesně 584 z celkových 680 vyskytnuvších se segmentů. Na opačném konci škály jsou potom segmenty sedmislabičné, které se v práci vyskytly pouze dva.

4.2 Počty arší

V korpusu se vyskytují segmenty s jednou, dvěma nebo třemi arsemi. Jak je patrné z grafu č. 2, nejpočetněji jsou zastoupeny segmenty jednoiktové, které zaujímají více než polovinu zkoumaného vzorku. Druhou nejdominantnější skupinou jsou potom segmenty dvouiktové, které tvoří 2/5 korpusu. Segmentů se třemi arsemi je nejméně, zaujímají pouze 2,4 % analyzovaného textu.

Graf č. 2: Segmenty podle počtu arší

³² Vzhledem k tomu, že hodnoty relativních četností v této práci jsou uvedeny se zaokrouhlením na jedno desetinné místo, jejich součet nemusí být vždy roven přesně 100 %. Hodnoty 100 % v tabulkách v této práci jsou tedy uváděny se zaokrouhlením na celá čísla.

Z tabulky č. 2 můžeme dále zjistit konkrétní počty segmentů s jednou, dvěma a třemi arsemi. Při bližším zkoumání těchto hodnot si můžeme také povšimnout toho, že tříiktových segmentů je přesně 18x méně než segmentů dvouiktových.

Tabulka č. 2: *Segmenty podle počtu arsí*

typ segmentu	absolutní četnost	relativní četnost
jednoiktový	376	55,3 %
dvouiktový	288	42,4 %
tříiktový	16	2,4 %
celkem	680	100 %

Tabulka č. 3 níže nám ukazuje, jaké je zastoupení iktových slabik u segmentů různé velikosti. Z této tabulky vyplývá, že nejdominantnější skupinou jsou dvouslabičné segmenty s jednou arsí, které tvoří třetinu analyzovaného textu. Početné zastoupení mají také čtyřslabičné segmenty se dvěma arsemi, kterých je přes 19 % vzorku. Třetí nejpočetnější skupinou jsou tříslabičné segmenty, a to jak s jednou, tak se dvěma arsemi, neboť jednoiktových a dvouiktových tříslabičných segmentů je ve vzorku téměř shodně, tj. přes 15 %. Výše zmíněné typy segmentů tvoří dohromady 83 % korpusu.

Z dalších typů segmentů jsou potom nejpočetněji zastoupeny segmenty pětislabičné se dvěma arsemi, které tvoří 6,5 % korpusu a jednoslabičné s jednou arsí, kterých je 3,8 %. Ze zbývajících šesti typů segmentů nepřekročil žádný hranici 3 %.

Tabulka č. 3: *Počty arsí*

segment	počet arsí	absolutní četnost	relativní četnost
jednoslabičný	1	26	3,8 %
dvouslabičný	1	226	33,2 %
tříslabičný	1	104	15,3 %
	2	105	15,4 %
čtyřslabičný	1	19	2,8 %
	2	130	19,1 %
pětislabičný	1	1	0,1 %
	2	44	6,5 %
	3	6	0,9 %
šestislabičný	2	9	1,3 %

	3	8	1,2 %
sedmislabičný	3	2	0,3 %
celkem		680	100 %

4.3 Rytmický průběh segmentů

Tato část analýzy je zaměřena na typologii rytmického průběhu segmentů.³³ U dvou- až sedmislabičných segmentů je uvedena četnost výskytu jednotlivých typů rytmického průběhu, a to vždy s konkrétním příkladem daného sledu z mnou analyzovaného korpusu. Rytmický průběh může být ascendentní, descendentní nebo akronymický, případně může být tvořen kombinací výše zmíněných. Jednoslabičné segmenty rytmus nemají, a proto v analýze zahrnuty nejsou.

4.3.1 Dvouslabičné segmenty

Dvouslabičné jednoiktové segmenty jsou dvojího typu: ascendentní a descendentní. V mém korpusu, který čítá 226 dvojslabičných segmentů, jsou obsaženy oba dva zmíněné typy.

1. descendentní rytmický sled (124 segmentů)

/ni ³ -shi/	(22/shíjiān/v. 1) ³⁴
/míng ⁴ tian/	(22/shíjiān/v. 2)
/xiàke ₄ /	(22/shíjiān/v. 3)
/jīnnian/	(24/jùz/v. 6)
/kuài-le/	(25/jùz/v. 11)

2. ascendentní rytmický sled (102 segmentů)

/shiji ⁴ /	(22/shíjiān/v. 12)
/guojiā/	(22/shíjiān/v. 15)
/duìyuán/	(22/jùz/v. 1)
/lǎo-zhāng/	(23/jùz/v. 5)
/zai-nǎr/	(23/fùxi-wèntí/v.4)

³³ Viz 2.5 „Typy rytmického sledu“.

³⁴ Odkaz na větu z korpusu, ve které se segment nachází. Tento segment se nachází ve cvičení číslo 22, v 1. větě části nazvané shíjiān. Název dané části je uveden ve formě prosodické transkripce. Stejným způsobem jsou vytvořené i odkazy u dalších segmentů a kól v této práci.

Tabulka č. 4: Typy rytmických sledů dvouslabičných segmentů

typ rytmického sledu	absolutní četnost	relativní četnost
descendentní	124	54,9 %
ascendentní	102	45,1 %
celkem	226	100 %

Z tabulky č. 4 můžeme zjistit bližší údaje o počtu dvouslabičných ascendentních a descendentních rytmických sledů: vidíme, že descendentních sledů je ve zkoumaném vzorku více než segmentů se sledem ascendentním, a to o téměř 10 %.

4.3.2 Tříslabičné segmenty

Tříslabičné segmenty obsahují buď jednu, nebo dvě arse. V mém vzorku tříslabičných segmentů se vyskytují oba dva tyto typy. Co se jednoiktových segmentů týče, můj vzorek obsahuje jak segmenty jednoiktové descendentní, tak jednoiktové ascendentní. Další dělení segmentů a jejich konkrétní počty jsou rozepsány níže.

1. jednoiktové (104, tj. 49,8 % tříslabičných segmentů)

1.1 jednoiktové descendentní (63)

1.1.1 jednoiktové descendentní jako celek (25)

/shuì-qu-le/	(22/jùz/v. 2)
/wèi-shénme/	(23/jùz/v. 6)
/dà-yi ₂ -sui/	(23/jùz/v. 7)
/xuéxile/	(25/xiān-shí-zì/v. 3)
/shuìzhao-le/	(25/jùz/v. 9)

1.1.2 jednoiktové descendentní s předklonkou (38)

/ni-měi-tian/	(22/shíjiān/v. 3)
/gen-jiàri/	(22/shíjiān/v. 10)
/shi-dōngzhi ₄ /	(22/shíjiān/v. 13)
/zuo-shénme/	(24/fùxi-wèntí/v. 3)
/wo-xīwang/	(25/jùz/v. 10)

1.2 jednoiktové ascendentní (41)

1.2.1 jednoiktové ascendentní jako celek (23)

/you-rìshí/	(22/shíjiān/v. 15)
/hui-zuògōng/	(23/jùz/v. 1)
/shi-shí-chǐ/	(23/jùz/v. 4)
/ni-yǐjīng/	(25/jùz/v. 11)
/dao-xiàn ^{zài} /	(25/jùz/v. 12)

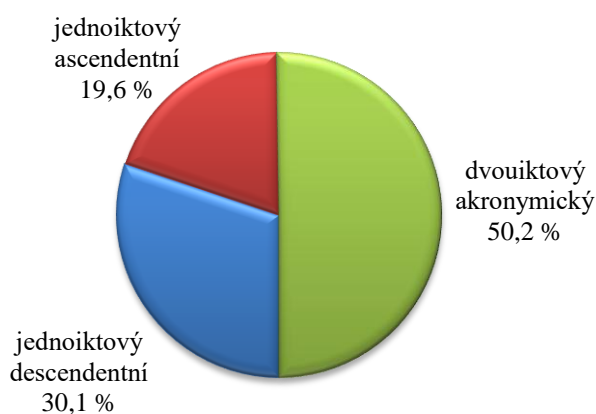
1.2.2 jednoiktové ascendentní s příklonkou (18)

/shiwǔ-hao/	(22/shíjiān/v. 1)
/shiqī-fen/	(22/shíjiān/v. 9)
/yǐjīng-pai/	(22/shíjiān/v. 15)
/bi-nǐ-d/	(23/jùz/v. 7)
/ta-dào-d/	(25/jùz/v. 3)

2. **dvouiktové akronymické** (105, tj. 50,2 % tříslabičných segmentů)

/xīngqīliù/	(22/shíjiān/v. 2)
/ ^{něi} -ji-tian ¹ /	(22/shíjiān/v. 10)
/zhèi-ge-zi ⁴ /	(22/jùz/v. 3)
/ ^{hóng} lingjīn/	(22/jùz/v. 1)
/shōule-dào/	(24/jùz/v. 2)

Graf č. 3: Typy rytmických sledů tříslabičných segmentů

Z grafu č. 3 je patrné, že dvouiktové a jednoiktové tříslabičné segmenty jsou zastoupeny téměř shodným počtem, přičemž sled dvouiktový akronymický tvoří nepatrně více než polovinu vzorku. Vidíme také, že u jednoiktových segmentů převažují jednoiktové descendentní nad jednoiktovými ascendentními v poměru přibližně 3:2.

Tabulka č. 5: Typy rytmických sledů tříslabičných segmentů

typ rytmického sledu	absolutní četnost	relativní četnost
jednoiktový descendentní	63	30,1 %
jednoiktový ascendentní	41	19,6 %
dvouiktový akronymický	105	50,2 %
celkem	209	100 %

Tabulka č. 5 nám prozrazuje také absolutní četnost tříslabičných segmentů. I v absolutních číslech je zřejmé, že ve vzorku jednoznačně dominují sledy dvouiktové akronymické, kterých je 105 z celkových 209 tříslabičných sledů.

4.3.3 Čtyřslabičné segmenty

Čtyřslabičné segmenty mohou obsahovat jednu nebo dvě arse. Analyzovaný text čítá 149 čtyřslabičných segmentů a v tomto vzorku jsou zastoupeny jak jedno-, tak i dvouiktové segmenty. Další dělení segmentů a jejich konkrétní počty jsou rozepsány níže.

1. jednoiktové (19, tj. 12,8 % čtyřslabičných segmentů)

1.1 jednoiktové descendentní (13)

1.1.1 jednoiktové descendentní jako celek (4)

/**qián**ban-d-ren/ (22/shíjiān/v. 12)

/**sān**shuǐ-xian₄-ren/ (23/xiǎo-wáng-d jiā/v. 1)

1.1.2 jednoiktové descendentní s předklonkou (9)

/lai-kàn-women/ (24/tán-gōngzuò/yáng [8])

/yao-xué-shen₂me/ (24/fùxi-wèntí/v. 5)

1.2 jednoiktové ascendentní s příklonkou (3)

/shíyī-sui-le/ (23/jùz/v. 7)

1.3 jednoiktové kombinace ascendentního a descendentního sledu (3)

/gen-wǒ-chángchang/ (25/jùz/v. 12)

2. **dvouiktové** (130, tj. 87,2 % čtyřslabičných segmentů)

2.1 dvouiktové akronymické (83)

2.1.1 dvouiktové akronymické jako celek (40)

/chūqu-sanbù/ (22/shíjiān/v. 5)

/yě-hui-zuògōng/ (23/jùz/v. 1)

/jǐngchá-tóngzhi⁴/ (24/jùz/v. 5)

/ta¹men-d-shǒu/ (25/jùz/v. 3)

2.1.2 dvouiktové akronymické s předklonkou (24)

/shi-xīngqīsān/ (22/shíjiān/v. 11)

/shi-shānxi-shěng/ (23/xiǎo-wáng-d jiā/v. 1)

/wo-bú-da-gǎn/ (23/jùz/v. 2)

/zai-shuō-yi-bianr⁴/ (24/jùz/v. 4)

2.1.3 dvouiktové akronymické s příklonkou (19)

/èrshiyī-hao/ (22/shíjiān/v. 13)

/gàosu-wo³-ne/ (23/jùz/v. 6)

/zébei-ta¹-le/ (23/jùz/v. 11)

/wàiguowen²-le/ (24/tán-gōngzuò/yáng [6])

2.2 dvouiktové kombinace dvou descendentních sledů (47)

/xiàwu-liǎng-dian/ (22/shíjiān/v. 5)

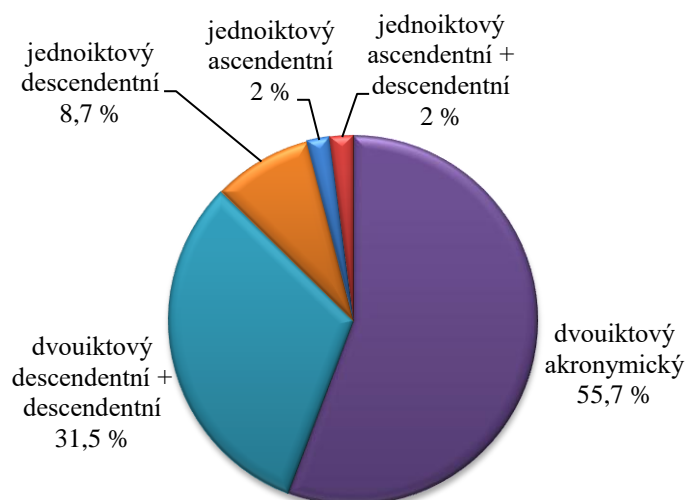
/ye³-shi-ren²-d/ (23/jùz/v. 1)

/zhōngguo-rénmin/ (24/jùz/v. 1)

/shénme-dìfangr/ (24/fùxi-wèntí/v. 2)

/gēge-sǎosao/ (25/xiān-shí-zì/v. 3)

Graf č. 4: Typy rytmických sledů čtyřslabičných segmentů

Z grafu č. 4 je patrné, že vyskytnuvší se dvouiktové čtyřslabičné segmenty jsou dvojího typu: dvouiktové akronymické a dvouiktové kombinace dvou descendentních sledů. Dohromady tyto dvě skupiny zaujímají necelých 9/10 všech čtyřslabičných segmentů. Analýza také ukázala, že jednoiktové segmenty nejsou zastoupeny příliš početně, dohromady tvoří pouze 12,7 % čtyřslabičných segmentů.

Tabulka č. 6: Typy rytmických sledů čtyřslabičných segmentů

typ rytmického sledu	absolutní četnost	relativní četnost
jednoiktový descendentní	13	8,7 %
jednoiktový ascendentní	3	2 %
jednoiktový ascendentní + descendentní	3	2 %
dvouiktový akronymický	83	55,7 %
dvouiktový descendentní + descendentní	47	31,5 %
celkem	149	100 %

Tabulka č. 6 nám podává přehled o absolutní četnosti všech typů rytmických sledů čtyřslabičných segmentů. Vidíme, že i v absolutních číslech jsou na první pohled nejfrekventovanější segmenty dvouiktové akronymické, kterých je celkem 83. Naopak dvě nejméně početné skupiny, tedy segmenty jednoiktové ascendentní a jednoiktové kombinace sledu ascendentního a descendentního, jsou každá zastoupena počtem pouhých 3 segmentů.

4.3.4 Pětislabičné segmenty

Pětislabičné segmenty mohou mít jednu, dvě nebo tři arse. Můj korpus čítá celkem 51 pětislabičných segmentů a v tomto vzorku jsou zastoupeny všechny tři typy, přičemž značně dominantní skupinou jsou segmenty se dvěma arsemi, které tvoří přes 86 % všech pětislabičných segmentů. Naopak jednoiktový pětislabičný segment se vyskytuje jen jednou, čímž tvoří pouhá 2 % zkoumaného vzorku. Další dělení segmentů a jejich konkrétní počty jsou rozepsány níže.

1. jednoiktové (1, tj. 2 % pětislabičných segmentů)

1.1 jednoiktové kombinace ascendentního a descendentního sledu (1)

/qing-nǐ-chá-yi-cha/ (22/shíjiān/v. 11)

2. dvouiktové (44, tj. 86,3 % pětislabičných segmentů)

2.1 dvouiktové akronymické (27)

2.1.1 dvouiktové akronymické jako celek (5)

/gōngchang-d-zhǔrén/ (25/xiān-shí-zì/v. 4)

/dan⁴shi-dao-xiànzài/ (25/jùz/v. 12)

2.1.2 dvouiktové akronymické s příklonkou (7)

/yījiǔsānsì-nian/ (22/shíjiān/v. 1)

/sānshi-suí⁴-le-ma/ (25/jùz/v. 11)

2.1.3 dvouiktové akronymické s předklonkou (9)

/qu-guāncha-rìshí/ (22/shíjiān/v. 15)

/zuo-yīngwen-fānyì/ (24/tán-gōngzuò/mǎ [4])

/zai-yèyu-xuéxiào/ (25/xiān-shí-zì/v. 3)

2.1.4 dvouiktové akronymické s předklonkou a příklonkou (6)

/di-èrshí^{èr}-ke/ (22/[číslo lekce])

/di-èrshí^{sān}-ke/ (23/[číslo lekce])

2.2 dvouiktové kombinace dvou descendentních sledů (11)

2.2.1 dvouiktové kombinace dvou descendentních sledů (7)

/yī-ge-duo-zhōngtou/ (22/shíjiān/v. 4)

/dou¹-shi-rìwen-d/ (25/jùz/v. 6)

2.2.2 dvouiktové kombinace dvou descendentních sledů s předklonkou (4)

/dao-chìdao-di⁴dai/ (22/shíjiān/v. 15)

/shi-shénme-shi²hour/ (24/jùz/v. 3)

2.3 dvouiktové kombinace dvou ascendentních sledů (1)

/shi'èr-dian-zuoyou⁴/ (22/shíjiān/v. 7)

2.4 dvouiktové ascendentní jako celek s příklonkou (1)

/wo-jiu⁴-sānshí-le/ (25/jùz/v. 11)

2.5 dvouiktové kombinace descendentního a ascendentního sledu (1)

/xiān-yao-xué-shénme/ (25/fùxi-wènti/v. 1)

2.6 dvouiktové kombinace ascendentního a akronymického sledu (2)

/guojiā-qi₄xiangjú/ (22/shíjiān/v. 15)

2.7 dvouiktové kombinace ascendentního a descendentního sledu (1)

/yao-nǚlì-gōngzuo/ (25/fùxi-wènti/v. 3)

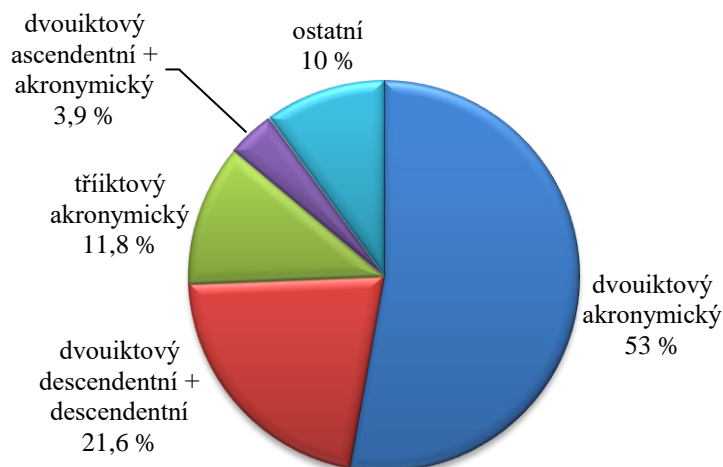
3. **tříiktové akronymické** (6, tj. 11,8 % pětislabičných segmentů)

/bājiǔsìwǔlíng/ (22/shíjiān/v. 7)

/kēxue-yuánzhengduì/ (22/shíjiān/v. 15)

/hái-mei-jiànguo-miànr/ (25/jùz/v. 12)

Graf č. 5³⁵: Typy rytmických sledů pětislabičných segmentů

³⁵ Z důvodu zachování přehlednosti grafu označuji pět nejméně zastoupených rytmických sledů pětislabičných segmentů jako „ostatní“.

Jak můžeme vyčíst z grafu č. 5, více než polovinu pětislabičných segmentů tvoří sled dvouiktový akronymický. Druhou nejpočetnější skupinou jsou potom dvouiktové kombinace dvou descendentních sledů, které tvoří přibližně jednu pětinu zkoumaného vzorku. Třetí nejdominantnější skupinou jsou segmenty tříiktové akronymické, kterých je přibližně 1/10 vzorku.

Tabulka č. 7: Typy rytmických sledů pětislabičných segmentů

typ rytmického sledu	absolutní četnost	relativní četnost
jednoiktový ascendentní + descendentní	1	2 %
dvouiktový akronymický	27	53 %
dvouiktový descendentní + descendentní	11	21,6 %
dvouiktový ascendentní + ascendentní	1	2 %
dvouiktový ascendentní jako celek	1	2 %
dvouiktový descendentní + ascendentní	1	2 %
dvouiktový ascendentní + akronymický	2	3,9 %
dvouiktový ascendentní + descendentní	1	2 %
tříiktový akronymický	6	11,8 %
celkem	51	100 %

Tabulka č. 7 nám ukazuje absolutní i relativní četnost všech vyskytnuvších se rytmických sledů pětislabičných segmentů. Vidíme, že nejdominantněji zastoupený typ, tedy dvouiktový akronymický, tvoří s počtem 27 segmentů jednoznačně nejpočetnější skupinu. Na druhém konci škály jsou potom jednoiktová kombinace sledu ascendentního a descendentního, dvouiktová kombinace dvou ascendentních sledů, sled dvouiktový ascendentní jako celek, dvouiktová kombinace sledu descendentního a ascendentního a dvouiktová kombinace sledu ascendentního a descendentního, které jsou zastoupeny totožným počtem segmentů, tj. pouze jedním.

4.3.5 Šestislabičné segmenty

V mém korpusu se vyskytuje celkem 17 šestislabičných segmentů, které mají buď dvě, nebo tři arse, přičemž ty dvouiktové jsou zastoupeny početněji. Další dělení segmentů a jejich konkrétní počty jsou rozepsány níže.

1. **dvouiktové** (9, tj. 52,9 % šestislabičných segmentů)
  - 1.1 dvouiktové akronymické (5)

1.1.1 dvouiktové akronymické s příklonkou (3)
/wúxiandian-guǎngbō-shuō₁/ (22/shíjiān/v. 15)

1.1.2 dvouiktové akronymické s předklonkou (1)
/ta-hái-mei-you-ba-qián/ (22/jùz/v. 10)

1.1.3 dvouiktové akronymické s předklonkou a příklonkou (1)
/di-èrshisi-ke-d/ (24/[číslo lekce])

1.2 dvouiktové kombinace dvou descendentních sledů (4)

1.2.1 dvouiktové kombinace dvou descendentních sledů s předklonkou (4)
/ta-xǐhuan-bu-xi³huan/
/dao-chìdao-di⁴dai-qu/ (24/fùxi-wèntí/v. 4)
(22/shíjiān/v. 15)

2. **tříiktové** (8, tj. 47,1 % šestislabičných segmentů)

2.1 tříiktové akronymické s příklonkou (4)

/wo³-d-bāngongshì-d/ (22/shíjiān/v. 7)
/sānyue-èrshiyī-hao/ (22/shíjiān/v. 13)

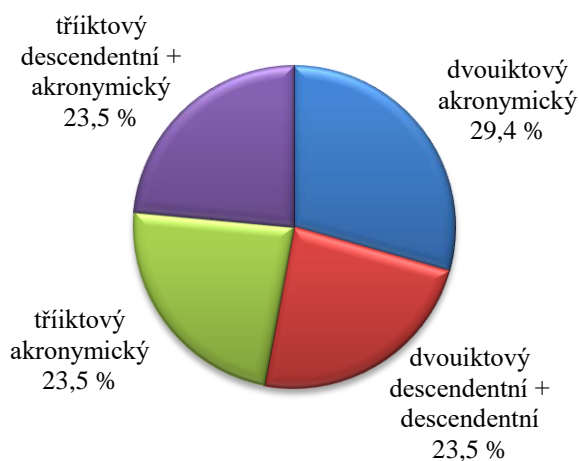
2.2 tříiktové kombinace descendentního a akronymického sledu (4)

2.2.1 tříiktové kombinace descendentního a akronymického sledu s příklonkou (3)
/wo³men-gōngchangli³-d/ (24/tán-gōngzuò/
/yáng [7])

2.2.2 tříiktové kombinace descendentního a akronymického sledu s předklonkou (1)

/wo-chúle-xing¹qirì/ (22/shíjiān/v. 10)

Graf č. 6: Typy rytmických sledů šestislabičných segmentů

Jak je patrné z grafu č. 6, nejdominantnější skupinu šestislabičných segmentů tvoří segmenty dvouiktové akronymické, kterých je bezmála 30 %. Zajímavé je, že dvouiktové kombinace dvou descendentních sledů, segmenty tříiktové akronymické a tříiktové kombinace sledu descendentního a akronymického jsou zastoupeny zcela totožným počtem a tvoří tak každý po 23,5 % vzorku.

Tabulka č. 8: Typy rytmických sledů šestislabičných segmentů

typ rytmického sledu	absolutní četnost	relativní četnost
dvouiktový akronymický	5	29,4 %
dvouiktový descendentní + descendentní	4	23,5 %
tříiktový akronymický	4	23,5 %
tříiktový descendentní + akronymický	4	23,5 %
celkem	17	100 %

Také v absolutních číslech je rozdíl mezi sledem dvouiktovým akronymickým a zbývajícími třemi typy rytmických sledů jen malý, jak vidíme v tabulce č. 8. Vidíme také, že v absolutních číslech poměrem 9:8 převažují sledy dvouiktové nad tříiktovými.

4.3.6 Sedmislabičné segmenty

Sedmislabičné segmenty se v mém vzorku vyskytují pouze dva a oba jsou tříiktové. Jak názorně ukazuje tabulka č. 9, první z těchto segmentů je akronymický a druhý je kombinací akronymického a descendentního sledu.

1. tříiktový (2, tj. 100 % sedmislabičných segmentů)

1.1 tříiktové akronymické s předklonkou (1)

/shi-**shén**me-shi²hour-d-ren²/ (22/shíjiān/v. 12)

1.2 tříiktové kombinace akronymického a descendentního sledu (1)

/shízi-lùkōur-d-shi²hour/ (23/jùz/v. 8)

Tabulka č. 9: Typy rytmických sledů sedmislabičných segmentů

typ rytmického sledu	absolutní četnost	relativní četnost
tříiktový akronymický	1	50 %
tříiktový akronymický + descendentní	1	50 %
celkem	2	100 %

4.3.7 Celkové shrnutí rytmů a iktů v rámci segmentů

Tabulka č. 10 ukazuje absolutní i relativní četnost jednotlivých typů rytmických sledů segmentů celého korpusu. Z tabulky vyplývá, v analyzovaném textu se vyskytuje celkem 14 typů rytmických sledů, z toho nejpočetněji zastoupeným sledem je sled dvouiktový akronymický, který tvoří necelou třetinu korpusu. Druhým nejdominantnějším sledem je potom sled jednoiktový descendentní, který zaujímá 29,4 % korpusu. Třetím nejčastějším sledem je sled jednoiktový ascendentní, který tvoří přibližně pětinu zkoumaného vzorku. Tyto tři typy tvoří dohromady až 83,3 % korpusu.

Tabulka č. 10: Celkové zastoupení rytmických sledů v analyzovaném vzorku

typ rytmického sledu	absolutní četnost	relativní četnost
jednoiktový jednoslabičný segment	26	3,8 %
jednoiktový descendentní	200	29,4 %
jednoiktový ascendentní	146	21,5 %
jednoiktový ascendentní + descendentní	4	0,6 %
dvouiktový akronymický	220	32,4 %
dvouiktový descendentní + descendentní	62	9,1 %
dvouiktový ascendentní + ascendentní	1	0,1 %
dvouiktový descendentní + ascendentní	1	0,1 %
dvouiktový ascendentní + akronymický	2	0,3 %
dvouiktový ascendentní + descendentní	1	0,1 %
dvouiktový ascendentní jako celek	1	0,1 %
tříiktový akronymický	11	1,6 %
tříiktový descendentní + akronymický	4	0,6 %
tříiktový akronymický + descendentní	1	0,1 %
celkem	680	100 %

5 Analýza kól

V této části budu analyzovat kóla.³⁶ Napřed se zaměřím na velikost kól, tedy zjistím, kolikasegmentální kóla se nacházejí v mém vzorku a spočítám, jaká je absolutní a relativní četnost výskytu každého zjištěného typu. Poté se budu zabývat pozicí

³⁶ Termín vysvětlen v podkapitole 2.1 „Rytmické členění věty“.

rytmických sledů v kólech a určím, v jaké pozici kóla se který sled vyskytuje nejčastěji. V poslední části se pokusím vymezit nejproduktivnější vzorce vnitřní organizace kól.

5.1 Velikost kól

V analyzovaném vzorku se vyskytuje celkem 329 kól, která jsou tvořena jedním až šesti segmenty. V průměru jsou kóla tvořena přibližně 2,1 segmenty. Níže jsou rozepsány jednotlivé počty jedno- až šestisegmentálních kól, a to vždy s uvedením konkrétního příkladu daného kóla.

1. jednosegmentální kóla (100, tj. 30,4 % kól)

/ta¹-d-māma/ (23/fùxi-wèntí/v. 3)

/duìbuqǐ/ (24/jùz/v. 5)

2. dvousegmentální kóla (146, tj. 44,4 % kól)

/wo-hái bu²-da-míngbai/ (24/jùz/v. 4)

/nóngmín₂ ài-tǔdì/ (25/jùz/v. 2)

3. tří- a vícesegmentální kóla (83, tj. 25,2 % kól)

3.1 třísegmentální kóla (52)

/ni³-shi **shén**me-shi²hour shēng-d/ (22/shíjiān/v. 1)

/jiā-jia dìlǐ fàng-niu-yáng/ (24/jùz/v. 2)

3.2 čtyřsegmentální kóla (24)

/ta¹-shi shijiǔ shiji⁴ **hòu**ban/ (22/shíjiān/v. 13)

/tā suīran gen-wǒ-chángchang tōngxìn/ (25/jùz/v. 12)

3.3 pětisegmentální kóla (6)

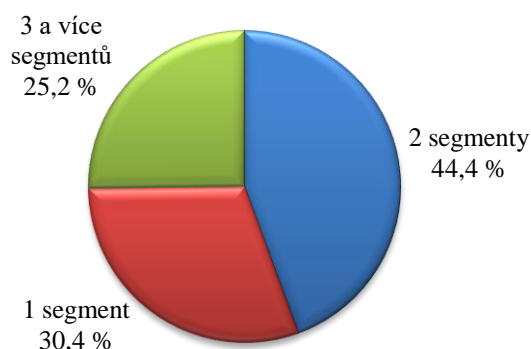
/wo³-shi yījiūsānsì-nian shi'èr-yue shiwǔ-hao sheng¹-d/
(22/shíjiān/v. 1)

/zuìhǎo nín-zai-qu⁴ wèn-yi-wen nèi-wei jǐngchá-
tongzhi⁴/ (24/jùz/v. 5)

3.4 šestisegmentální kóla (1)

/guojiā qí⁴xiangjú yǐjing-pai kēxue-yuánzhengduì dao-
chìdao-dì⁴dai qu-guāncha-rìshí/ (22/shíjiān/v. 15)

Graf č. 7: Velikost kól

Jak je vidět v grafu č. 7, nejpočetněji jsou zastoupena kóla dvousegmentální, která tvoří více jak 2/5 zkoumaného vzorku. Druhou nejpočetnější skupinou jsou potom kóla jednosegmentální, která zaujímají necelou třetinu vzorku. Jedno- a dvousegmentální kóla tak tvoří dohromady přibližně tři čtvrtiny všech kól.

Tabulka č. 11: Velikost kól

počet segmentů		absolutní četnost		relativní četnost	
jeden		100		30,4 %	
dva		146		44,4 %	
tři	} tři a více	52	} 83	15,8 %	} 25,2 %
čtyři		24		7,3 %	
pět		6		1,8 %	
šest		1		0,3 %	
celkem		329		100 %	

Tabulka č. 11 obsahuje informaci o absolutní i relativní četnosti každého typu kóla. Kromě již zmíněných jedno- a dvousegmentálních kól také vidíme, že ve skupině tří- a vícesegmentálních kól jsou nejpočetněji zastoupena kóla třísegmentální. Můžeme také konstatovat, že v této tří- a vícesegmentální skupině s přibývajícím počtem segmentů klesá i produktivita příslušného typu kóla.

5.2 Pozice rytmických sledů v kólech

Nyní určím pozici jednotlivých typů rytmických sledů v kólech. Segmenty se v rámci kóla vyskytují ve dvojí pozici: na začátku nebo uvnitř kóla a na konci kóla. Je-li kólon jednosegmentální, jeho pozice se chápána jako pozice na konci kóla.³⁷

Předklonky ani příklonky nejsou v této části analýzy brány v potaz.

Tabulka č. 12: Pozice sledu v kólu I.

rytmický sled	pozice na začátku nebo uvnitř kóla		pozice na konci kóla	
	absolutní četnost	relativní četnost	absolutní četnost	relativní četnost
ascendentní ³⁸	77	22 %	70	21,3 %
descendentní ³⁹	156	44,4 %	106	32,2 %
akronymický	96	27,3 %	136	41,3 %
jiný ⁴⁰	22	6,3 %	17	5,2 %
celkem	351	100 %	329	100 %

Z tabulky č. 12 můžeme vyčíst, jaký je poměr zastoupení ascendentních, descendentních, akronymických a jiných typů rytmických sledů v rámci pozice na začátku nebo uvnitř kóla, stejně tak jako můžeme vidět, jaký je poměr zastoupení v rámci pozice na konci kóla. Vidíme, že v pozici na začátku nebo uvnitř kóla jsou nejdominantnější skupinou rytmické sledy descendentní, které tvoří 44,4 % sledů v iniciální pozici. Druhou nejpočetnější skupinou jsou potom sledy akronymické, kterých je přes 27 %. Co se týče pozice na konci kóla, nejpočetněji jsou zde zastoupeny sledy akronymické, které tvoří více než 41 % všech sledů této pozice. Druhou nejdominantnější skupinou finální pozice jsou potom rytmické sledy descendentní, kterých je přibližně jedna třetina.

³⁷ Švarný 1998: 33.

³⁸ Zahrnuje jak segmenty tvořené jen jedním ascendentním sledem, tak i segmenty tvořené kombinací dvou ascendentních sledů.

³⁹ Zahrnuje jak segmenty tvořené jen jedním descendentním sledem, tak i segmenty tvořené kombinací dvou descendentních sledů.

⁴⁰ Slovem „jiný“ označuji všechny segmenty, které nejsou tvořeny rytmickým sledem ascendentním, descendentním či akronymickým, případně kombinací dvou stejných sledů. Patří sem také segmenty jednoslabičné, které žádný rytmus nemají.

Tabulka č. 13: Pozice sledu v kólu II.

rytmický sled	absolutní četnost	relativní četnost		celkem
		pozice na začátku nebo uprostřed kóla	pozice na konci kóla	
ascendentní	147	52,4 %	47,6 %	100 %
descendentní	262	59,5 %	40,5 %	100 %
akronymický	232	41,4 %	58,6 %	100 %
jiný	39	56,4 %	43,6 %	100 %
celkem	680			

Pro lepší přehlednost jsem použila data z tabulky č. 12 a vytvořila jsem tabulku č. 13, která přehledně ukazuje, jaký je poměr zastoupení pozic mezi jednotlivými rytmickými sledy v rámci kól. Jak je z tabulky zřejmé, rytmický sled ascendentní se v mém vzorku častěji než v pozici finální vyskytuje na začátku nebo uprostřed kóla. Nepotvrdila se tedy premisa, že segmenty ascendentní se vyskytují častěji v pozici finální.⁴¹ Fakt, že se mé výsledky od tohoto zjištění odlišují, si vysvětluji tím, že v mém vzorku se nachází relativně vysoký počet čtyř- a vícesegmentálních kól. Po započítání všech rytmických sledů v pozici nejen na úplném začátku, ale také uprostřed kóla, se tak logicky zvyšuje pravděpodobnost, že se celkový počet iniciálních (nejen) ascendentních sledů korpusu zvýší. Oproti tomu finální pozice je vždy jen jedna. Pokud bych započítávala pouze kóla tvořená jedním, dvěma (resp. třemi) segmenty, předpokládám, že výsledky analýzy by byly jiné.

Jak je dále patrné z tabulky č. 13, má analýza potvrdila zjištění, že segmenty s descendentním sledem se vyskytují častěji v pozici na začátku nebo uvnitř kóla.⁴² Taktéž bylo potvrzeno tvrzení, že sledů descendentních je v absolutních hodnotách více než sledů ascendentních.⁴³ Co se týče sledů akronymických, na základě tabulky můžeme konstatovat, že ve zkoumaném vzorku se častěji nacházejí v pozici na konci kóla než v pozici na začátku nebo uprostřed kóla, a to v poměru přibližně 3:2.

5.3 Rytmické sledy jednosegmentálních kól

Jak je patrné z tabulky č. 14, akronymický rytmický sled tvoří téměř polovinu z celkového počtu 100 jednosegmentálních kól. Druhou nejvíce zastoupenou skupinou

⁴¹ Viz 2.5 „Typy rytmického sledu“.

⁴² Viz tamtéž.

⁴³ Švarný, Uher 2014: 14.

jsou potom segmenty tvořené descendentním rytmickým sledem, kterých je přibližně třetina vzorku. Sledy ascendentní tvoří pouhých 9 % jednosegmentálních kól.

Tabulka č. 14: Rytmické sledy jednosegmentálních kól

rytmický sled	absolutní četnost	relativní četnost
akronymický	44	44 %
descendentní	33	33 %
ascendentní	9	9 %
jiný	14	14 %
celkem	100	100 %

5.4 Rytmické sledy dvousegmentálních kól

Ve zkoumaném textu se nachází 146 dvousegmentálních kól, v nichž se objevuje celkem 10 možných kombinací rytmických sledů (viz tabulka č. 15). Tři konkrétní příklady možných kombinací uvádím níže:

1. **Kólón se schématem descendentní sled + akronymický sled**

/hai²-mei jiàngo-**miàn**r/ (25/jùz/v. 12)

2. **Kólón se schématem ascendentní sled + akronymický sled**

/zai-guò **liǎng**-ge-yuè/ (25/jùz/v. 11)

3. **Kólón se schématem descendentní sled + descendentní sled**

/tóngxue lai²le/ (25/jùz/v. 3)

Tabulka č. 15: Rytmické sledy dvousegmentálních kól

rytmický sled	absolutní četnost	relativní četnost
descendentní + akronymický	30	20,5 %
ascendentní + descendentní	18	12,3 %
descendentní + descendentní	17	11,6 %
descendentní + ascendentní	17	11,6 %
akronymický + akronymický	15	10,3 %
akronymický + descendentní	14	9,6 %
ascendentní + akronymický	10	6,8 %
akronymický + ascendentní	9	6,2 %
ascendentní + ascendentní	5	3,4 %

jiný	11	7,6 %
celkem	146	100 %

Jak ukazuje tabulka č. 15, nejproduktivnější kombinací rytmických sledů v rámci dvousegmentálních kól je kombinace tvořená descendentním a akronymickým sledem, která tvoří zhruba pětinu kól. Druhou nejčastější kombinací je potom kombinace ascendentního a descendentního sledu, která zaujímá zhruba 1/8 vzorku. Třetí nejpočetnější skupinou jsou kombinace descendentního sledu s descendentním sledem a kombinace descendentního sledu s ascendentním sledem, které mají shodně po 11,6 %. Můžeme nicméně konstatovat, že početně příliš „nezaostávají“ ani kombinace dvou akronymických sledů a kombinace akronymického sledu se sledem descendentním, které mají obě okolo 10 %.

5.5 Rytmické sledy tří- a vícesegmentálních kól

V průběhu zpracování analýzy se ukázalo, že počet možných kombinací rytmických sledů u tří- a vícesegmentálních kól je příliš vysoký na to, aby bylo možné v těchto kólech identifikovat nejproduktivnější vzorec. Vzhledem k této skutečnosti jsem tedy pro tří- a vícesegmentální kóla žádný nejproduktivnější vzorec neurčila.

6 Závěr

Cílem této bakalářské diplomové práce bylo vytvořit a následně zanalyzovat prosodickou transkripci audionahrávky cvičení dvaadvacátého až pětadvacátého z prvního dílu knihy *Úvod do hovorové čínštiny*.

Zjistila jsem, že analyzovaný text je tvořen 201 větami, 329 kóly, 680 segmenty a 2072 slabikami. Z těchto hodnot vyplývá, že jedna věta má průměrnou délku 1,6 kóla, 3,4 segmentu a 10,3 slabiky; jedno kólon má průměrnou délku 2,1 segmentu a 6,3 slabiky a jeden segment má průměrnou délku 3 slabiky. Tón u velkého počtu slabik korpusu je redukován, což potvrzuje zjištění O. Švarného, že čínština přestává být tónovým jazykem.⁴⁴

V tabulce č. 16 jsou v absolutních hodnotách uvedeny další stěžejní výsledky mé analýzy. Údaje z tabulky komentuji⁴⁵ níže, avšak pro lepší statistickou přehlednost je uvádím a taktéž komentuji v relativních hodnotách.

Tabulka č. 16: Protokol analýzy

PROTOKOL ANALÝZY			
počet vět:	201	počet segmentů:	680
počet kól:	329	počet slabik:	2072
SEGMENTY počet iktů: jeden (376), dva (288), tři (16) jednoslabičné jednoiktové (26) dvouslabičné jednoiktové (226): A (102), D (124) tříslabičné (209): jednoiktové (104): D (25), pD (38), A (23), Ae (18) dvouiktové (105): K čtyřslabičné (149): jednoiktové (19): D (4), pD (9), Ae (3), A+D (3) dvouiktové (130): K (40), pK (24), Ke (19), D+D (47) pěťslabičné (51): jednoiktové (1): A+D dvouiktové (44): K (5), pK (9), Ke (7), pKe (6), D+D (7), pD+D (4), A+K (2), ostatní (4) tříiktové (6): K šestislabičné (17): dvouiktové (9): pD+D (4), Ke (3), pK (1), pKe (1) tříiktové (8): Ke (4), D+Ke (3), pD+K (1) sedmislabičné (2): tříiktové (2): pK (1), K+D (1)			

⁴⁴ Uher, Slaměňíková 2015: 114.

⁴⁵ Pro lepší přehlednost do komentáře nezahrnuji informace o předklonkách a příklonkách.

KÓLA

počet segmentů: jeden (100), dva (146), tři (52), čtyři (24), pět (6), šest (1)
začátek nebo střed kóla (351 rytm. sledů): A (77), D (156), K (96), ostatní (22)
konec kóla (329 rytm. sledů): A (70), D (106), K (136), ostatní (17)
rytm. sledy jednosegmentálních kól: K (44), D (33), A (9), ostatní (14)
rytm. sledy dvousegmentálních kól: D+K (30), A+D (18), D+D (17), D+A (17), K+K (15), K+D (14), A+K (10), K+A (9), ostatní (16)

Použité zkratky:

A = ascendentní sled; D = descendentní sled; K = akronymická struktura
p = předklonka; e = příklonka
rytm. = rytmický

V první části analytické části jsem se zaměřila na segmenty. Segmenty zkoumaného vzorku jsou jedno- až sedmislabičné, z toho nejpočetnějšími skupinami jsou segmenty dvouslabičné (33,2 %) a tříslabičné (30,7 %). Vcelku početně jsou zastoupeny také segmenty čtyřslabičné (21,9 %). Tyto tři skupiny tak tvoří dohromady necelých 86 % analyzovaného korpusu. Dle počtu iktů jsem segmenty identifikovala jako jedno-, dvou- a tříiktové. Nejproduktivnějším typem se ukázal být segment jednoiktový (55,3 %), následovaný segmentem dvouiktovým (42,4 %). Segment tříiktový (2,4 %) je tak zastoupen spíše marginálně. Nejpočetněji jsou zastoupeny segmenty dvouslabičné jednoiktové (33,2 %), čtyřslabičné dvouiktové (19,1 %) a tříslabičné jedno- (15,3 %) i dvouiktové (15,4 %). Zbýlých osm typů vyskytnuvších se segmentů představuje dohromady přibližně 17 % korpusu.

Co se týče rytmických sledů v segmentech, ukázalo se, že u segmentů dvouslabičných převažuje rytmus descendentní (54,9 %) nad ascendentním (45,1 %). Z 209 segmentů tříslabičných tvoří přibližně polovinu (50,2 %) rytmický sled dvouiktový akronymický, jednoiktový descendentní pak tvoří 30,1 % a jednoiktový ascendentní 19,6 %. U sledů čtyřslabičných je z celkového počtu 149 nejpočetněji zastoupen rytmický sled dvouiktový akronymický (55,7 %), následovaný dvouiktovou kombinací dvou descendentních sledů (31,5 %). Čtyřslabičné segmenty s jedním iktem tvoří jen 12,7 % vzorku. Z 51 pětislabičných segmentů výrazně dominují dvouiktové akronymické (53 %), následované dvouiktovou kombinací dvou descendentních sledů (21,6 %). Poprvé se také objevuje segment tříiktový akronymický, který tvoří 11,8 %. Zbýlých šest typů pětislabičných segmentů je zastoupeno spíše marginálně, žádný z nich nedosahuje 4 % vzorku. U šestislabičných segmentů se už nevyskytují segmenty s jedním iktem, ale pouze se dvěma a třemi ikty. Z vyskytnuvších se 17 šestislabičných segmentů dominuje dvouiktový akronymický (29,4 %). Zbýlé tři typy, tedy dvouiktová

kombinace dvou descendentních sledů, segment tříiktový akronymický a tříiktová kombinace descendentního a akronymického sledu, mají shodně po 23,5 % vzorku. Sedmislabičné segmenty jsou v mé práci jen dva: první je tříiktový akronymický, druhý je potom tříiktovou kombinací sledu akronymického a descendentního.

Po sečtení všech jednotlivých typů rytmických sledů celého korpusu jsem zjistila, že nejčastěji je zastoupen sled dvouiktový akronymický (32,4 %), následovaný sledem jednoiktovým descendentním (29,4 %) a jednoiktovým ascendentním (21,5 %). Tyto tři typy tak tvoří naprostou většinu analyzovaného textu, přesněji 83,3 %.

V druhé části analýzy jsem se zaměřila na kóla. Zjistila jsem, že zkoumaný korpus čítá celkem 329 kól, která jsou jedno- až šestisegmentální. Nejfrekventovaněji jsou zastoupena kóla dvousegmentální (44,4 %) a jednosegmentální (30,4 %). Skupina tří- a vícesegmentálních kól tvoří dohromady zhruba čtvrtinu vzorku (25,2 %).

V pozici na začátku nebo uvnitř kóla se vyskytuje více segmentů než v pozici na konci kóla (351:329). V rámci pozice na začátku nebo uvnitř kóla převažují sledy descendentní (44,4 %) nad akronymickými (27,3 %) a ascendentními (22 %). Co se týče pozice na konci kóla, nejpočetněji jsou zde zastoupeny sledy akronymické, které tvoří více než 41 % rytmických sledů této pozice. Druhou nejdominantnější skupinou finální pozice jsou potom rytmické sledy descendentní, kterých je zhruba třetina (32,2 %). Při porovnání poměru zastoupení pozic mezi jednotlivými rytmickými sledy v rámci kól jsem došla k překvapivému závěru, že sled ascendentní se častěji než v pozici finální (47,6 %) vyskytuje na začátku nebo uprostřed kóla (52,4 %). Můj vzorek tak nepotvrdil zjištění O. Švarného, že segmenty ascendentní se vyskytují častěji v pozici finální. Naopak další Švarného premisa, tedy že segmenty s descendentním sledem se častěji než v pozici na konci kóla (u mě 40,5 %) vyskytují v pozici na začátku nebo uvnitř kóla (u mě 59,5 %), v mé analýze potvrzena byla. Co se týče sledu akronymického, ten se ve zkoumaném textu častěji než v pozici na začátku nebo uvnitř kóla (41,4 %) vyskytuje v pozici na konci kóla (58,6 %).

Posledním údajem, který jsem zjišťovala, byly rytmické sledy a kombinace v rámci kól. U kól jednosegmentálních se nejproduktivnějším sledem ukázal být sled akronymický (44 %), následovaný sledem descendentním (33 %). U dvousegmentálních kól je nejčastěji zastoupena kombinace descendentního a akronymického rytmického sledu (20,5 %), kombinace ascendentního a descendentního sledu (12,3 %), kombinace dvou descendentních sledů (11,6 %) a kombinace sledu descendentního a ascendentního

(11,6 %). V průběhu analýzy se také ukázalo, že u tří- a vícesegmentálních kól je počet možných kombinací příliš vysoký na to, aby bylo možné v těchto kólech identifikovat nejproduktivnější vzorec.

Výsledky analýzy mohou být důležitým faktorem k lepšímu porozumění zvukové stránky čínského jazyka a podnětem k realizaci rozsáhlejší analýzy. Vystává také otázka, zda by realizace analyzované nahrávky za jiných podmínek či jiným mluvčím byla podobná té stávající, nebo zda by se objevily výrazné rozdíly.

7 Résumé

The objective of this thesis was to conduct a prosodic analysis of the exercises 22–25 from the book *Úvod do hovorové čínštiny* (Introduction to Spoken Chinese, 1967), written by one of the most outstanding personalities of Czech Sinology, professor Oldřich Švarný († 2011). The analyzed text was recorded by a native speaker of Beijing Chinese, or ‘Pekingese’.

The text was first transcribed by means of Švarný’s prosodic transcription system, then converted into simplified Chinese characters and translated to Czech. The transcribed text was subsequently divided into smaller units, i.e. sentences, colons and segments. In the final part the number and size as well as the inner rhythmical patterns of the colons and segments were identified and quantified.

The results of the analysis may help us penetrate the prosodic system of the Chinese language.

Keywords: suprasegmental phonology, contemporary Chinese, Pekingese, linear structure, Oldřich Švarný (1920–2011)

8 Seznam použité literatury

POSPĚCHOVÁ, Zuzana. Prozodická transkripce čínštiny a její využití v současnosti. *Dálný východ*. 2015, roč. 5, č. 2, s. 93–103. ISSN 1805-1049.

ŠVARNÝ, Oldřich et al. *Hovorová čínština v příkladech*. 3. Olomouc: Univerzita Palackého, 1998. ISBN 80-7067-819-4.

ŠVARNÝ, Oldřich. *Úvod do hovorové čínštiny: příručka pro vys. školy*. 1. část. Praha: SPN, 1967.

ŠVARNÝ, Oldřich a David UHER. *Prozodická gramatika čínštiny*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4205-1.

TŘÍSKOVÁ, Hana. Prozodická transkripce čínštiny O. Švarného: čtyři historické verze. *Nový orient*. 2011, roč. 66, č. 4, s. 45–50. ISSN 0029-5302.

TŘÍSKOVÁ, Hana. *Segmentální struktura čínské slabiky*. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2181-4.

TŘÍSKOVÁ, Hana. Za Oldřichem Švarným a jeho prozodickou transkripcí čínštiny. *Nový Orient*. 2011, roč. 66, č. 3, s. 40–43. ISSN 0029-5302.

UHER, David a Tereza SLAMĚNÍKOVÁ. Prozodická analýza monologu. *Dálný východ*. 2015, roč. 5, č. 2, s. 104–115. ISSN 1805-1049.